XXX. évfolyam. 266. szám. Ara 4 lej. Bukarestben 5 lej. 1924 November 21 Péntek

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA BRASSÓ, KAPU-UCCA 64—66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és 677 SZÁM — KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassoban egy hóra 70 lej negyedévre 190, félévre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesitési dij. — Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej Külföldre negyedévre 370, félévre 720, egész évre 1400 lej

FŐSZERKESZTŐ SZELE BÉLA dr.

HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLICITERADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak fiókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóba küldendők vagy bármelyik utazómunkatársunk utján is feladhatók

Legfájóbb sebünk

mindazok közt, melyek bennünket, nemzeti kisebbségeket, Románia nemromán-ajku polgárait égetnek, az anyanyelv használatának hivatalos korlátozása.

És e legfájóbb sebet hordoznunk kell annak ellenére, hogy Románia szerződé sekben és becikkelyezett törvényekben kötelezte rá magát, hogy a nemzeti kisebbségek vallási, nyelvi és faji jogait tiszteletben fogja tartani.

Egyetlen román állampolgár sem korlátozható bármely nyelv szabad használatában a magán vagy üzleti forgalomban, az egyházi életben, a sajtó utján történő vagy bármilyen közzététel terén, vagy a nyilvános gyüléseken, — igy szólt a párisi szerződés.

És mi történik a valóságban?

A hivatalokban hiába terjesztjük elő mondanivalónkat anyanyelvünkön, a leg jobb eset, ha udvariasan felhivnak bennünket, hogy beszéljünk románul. A középületek akárhányában vagy a kapu alatt, vagy az előszobában, vagy a hivatalos helyiségekben, vagy mindenütt, ott a szigoru parancs, tessék románul beszélni.

A cégtáblák ismeretes ügyét alaposan ismerjük, s ismerünk olyan tilalmat is, hogy a kereskedőnek még az üzletébe belépő vásárlót is, a magyart is, a németet is, nem szabad anyanyelvén üdvözölnie. Arról, hogy levelezésünkben, beadványainkban, akár magán, akár hivatalos ügyről van szó, s legtöbb helyen még a telefonkapcsolás kérésében is csak a román nyelvet szabad használni, nem is szólunk.

Az anyanyelv használata jóformán csak az egyfajuak egymás közt való érintkezésére van szoritva, s mihelyt ebből a szük keretből ki akarunk lépni, jóllehet nemzetközi és hazai törvények jogot adna rá, már ott a parancs, a tilalom, a visszautasitás s akárhányszor a büntetés is.

A magyar nyelvnek a felekezeti iskolákban történt leszoritásáról már nagyon sokszor panaszkodtunk, a megsértett jog rendre hivatkozva. Erre most szintén nem térünk vissza, bár Jorgának és Manunak a parlamentben imént elhangzott felszólalásai csak ösztönzést adhatnak rá a kormánynak.

Ellenben, anélkül, hogy a magyar nemzetiségi törvényre ujólag hivatkoznánk, s ujra felidéznénk mindazokat a rendelkezéseket, melyek ebben a törvény ben a nemzetiségek anyanyelvének szabad használatát nemcsak a magánéletben, s a felekezeti iskolákban, de a közigazgatás és igazságszolgáltatás egész vonalán is biztositották, most csak arra a rendeletre utalunk, melyet pár héttel ezelőtt a magyar kormány adott ki Magyarország nem magyarajku polgárai anyanyelvének tisztelete és érvényesülése érdekében.

A magyar kormány egyenesen kötelezővé teszi a főkép nem magyarok által lakott vidékek tisztviselőinek, hogy értsék és beszéljék az illető népfaj nyelvét. Nálunk ép ellenkezőleg: nemcsak, hogy a legtöbb állásban, Erdélyben is olyan hivatalnokok müködnek, akik a többséget tevő kisebbség nyelvét nem beszélik, hanem még arról sem gondoskodnak, hogy a fél legalább tolmács utján adhassa elő kivánságát és sok helyen a magyarul vagy németül beszélőt durva szemrehányással is illetik és meg sem hallgatják.

Legujabban Magyarország hercegprimása tett nagyon jellemző nyilatkozatot: tót származása és neve ellenére eljutott a legmagasabb egyházi és közjogi méltóságra, ami nem lett volna lehetséges, ha Magyarországon különbséget tettek volna a különböző ajku állampolgárok közt.

A románságot évszázados küzdelmében elsősorban a román nyelv joga irányitotta; ezt majdnem minden akciójában, minden megnyilatkozásában a legerőteljesebben hangsulyozza, amire a történelmi példák egész sorozata tanuskodik.

Anyanyelvünk joga nekünk is a legszentebb, s a legdrágább, s minden bántalom, ami ebben ér bennünket, a legfájdalmasabb. Aki tehát a magyarság, szivét és teljes odaadását akarja megnyerni, annak nyelvünk iránt, ami egy a lelkünkkel, feltétlen tiszteletet kell tanusitania.

Bratianu Vintila sikerült költségvetése

Három milliárdos felesleget mutat ki és fizetésemelést igér a köztisztviselőknek — Mindez csak porhintés a külföld szemébe

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósitójától.)- A kormány tagjai ma délelőtt Bratianu Jonel elnöklete alatt minisztertanácsot tartottak, amelyen elsősorban Bratianu Vintila ismertette általánosságban a jövő évi költségvetés általános tételeit. Eszerint az állam 1925. évi bevételét 31.750.000.000 lejben a kiadásokat pedig 28.548.000.000 lejben irányozta elő. Ilyenformán 3 milliárd 202 millió lej felesleg mutatkozik. A feleslegből a pénzügyminiszter két milliárd lejt a tisztviselői fizetések emelésére, kétszázötven milliót pedig a hadikárok részbeni megtérítésére fog forditani. Az államvasuti beruházások összegét a mult évihez képest másfélmilliárddal, a hadügyi beruházásokat pedig 680 millióval emelték.

Az egyházak szervezete

Lepadatu kultuszminiszter terjesztette be ezután az orthodox egyház szervezetéről, illetőleg annak az egyháznak a többi romániai egyházakhoz való viszonyáról szóló törvényt. A minisztertanács utasitotta a kultuszminisztert, hogy lépjen érintkezésbe Duca külügyminiszterrel, s együtt vizsgálják át a törvénynek ama rendelkezéseit, amelyek a román államnak a Vatikánhoz való viszonyáról szól. Egyben egy bizottságot jelölt ki, amelynek feladata lesz, hogy az orthodox egyháznak a többi romániai egyházakhoz való viszonyát állapitsák meg. A bizottság tagjai: Duca, Al. Constantinescu, Lepadatu, Anghelescu, Inculetz és Nistor miniszterek. A bizottság munkálatainak bevégzése után a törvényjavaslatnak vonatkozó rendelkezéseit ujra szövegezik, s ujból minisztertanács elé kerül.

Ujból vakációzik a parlament

Elhatározta ezután a minisztertanács, hogy a parlament — tekintettel a nagyváradi ünnepségekre — ma este szabadságra megy. A legközelebbi ülés hétfőn lesz. A nagyváradi ünnepségeken a kormány részéről Bratianu Jonel, Duca, Lepadatu, Mosoiu, Inculetz és Nisztor miniszterek vesznek részt. Az ünnepség résztvevői holnap délután két órakor indulnak az északi pályaudvarról.

Radics Románia-ellenes nyilatkozata a parlamentben

Pilát dícséri, Bocu Szevér vádolja a kormányt — Az utlevélpanamának a kormány volt az oka, mert eltiltotta a kivándorlást — „Le az urnatolvajokkal"

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A kamara mai ülése csendesen indult. Nehány napirend előtti felszólalás után Orleanu elnök bejelenti, hogy hétfőn terjeszti a kormány a parlament elé a jövő évi költségvetést és figyelmezteti a képviselőket, hogy a módositó javaslatokat terjesszék a bizottság elé, mert olyan módosításokat, amelyek nem mentek át a bizottságon, figyelembe nem vesznek.

A napirendre térve át, Pilát liberális képviselő szólal fel, s a parlamenti pártok maga tartását birálta. Mindenekelőtt a nemzeti pártot vette sorra. A párt a politikai életben tel jes következetlenséget tanusitott, hol résztvett a aprlament munkájában hol nem. A pártot a szüntelen habozás jellemzi. Nem vett részt a nagy nemzeti ünnepen, a koronázáson sem,

Megindul a szócsata

— Nekem fáj — mondotta — a nemzeti pártnak az a magatartása, mert én 1919-ben Párisban, mint titkár együtt dolgoztam Vajdával és Maniuval.

Madgearu: Nem mint titkár, hanem mint a Bratianuk unokaöccse volt ott.

Pilat: Inkább vagyok a Bratianuk unokaöccse, mint Lupu dr. öccse.

Lupu erre a kijelentésre felháborodottan ugrik fel helyéről, s magából kikelve kiáltja Pilat felé:

— Mi ez? Micsoda arcátlanság ez? Arcátlan! Talpnyaló! Szégyelje magát.

Közben az ellenzéken hangos zugás hallszik.

Pilat: Nem akartam én önt megsérteni Lupu ur!

Lupu: Hát akkor mit akar!?

Pilat: Azt, hogy sokkal nagyobb hódolattal viseltetem a Bratianuk, mint Lupu iránt!

A parasztpárt és Radicsék

Ezután Pilat áttér a parasztpárt birálatára, s azt mondja, hogy a parasztpárt politikája exotikumokban merül ki. Ahelyett, hogy itt az országban komolyan dolgoznának Lupu dr. fogja magát, Zágrábba megy, nem azért, hogy Románia számára propagandát csináljon, hanem, hogy Radiccsal paktáljon.

— Ime, felolvasom, hogy mit mondott Romániáról Radics.

Lupu: Radics minden megjelent interjuját megcáfolta!

Pilat: Akárcsak ön a moszkvai táviratot!

A lej Zürichben zárlatkor 2.70

Biblioteca Județeană Mureșeană Cărturești Cărturești © Fundația pt. Studiul Culturii

Mihalache: Mit keveri be a dologba a moszkvai táviratot?

Pilat: A távirat ügyéről az illetékes miniszter nyilatkozott, és ez előtt meg kell hajolnom!

Ezután felolvassa Radicsnak Románia ellenes nyilatkozatát.

Lupu: En nem azért mentem Radicshoz, hogy vele egyezséget kössek!

Pilat ezután a Jorga párt birálatára tér át:

— Jorga — mondotta — azt emlegeti, hogy Bratianuék és az ország között nincs szellemi kapcsolat. Azt kérdem én, milyen szellemi kapcsolat van Jorga és Argetoianu között?

Rautu: Annyi, amennyi ön és a dorohoii választók között van.

Pilat: Jorgának van ihlettsége, de nincs képessége.

Rautu (izgatottan): Szemtelenség igy beszélniök. Igy ön beszélhet egy középiskolai diákkal, de nem olyan öreg emberrel, mint én vagyok!

Pilat: Hát mit mondtam, amiért önnek joga lehetne haragudni?

Pilat ezután befejezi beszédét, s az elnök szünetet rendel el.

Negyedórai szünet után Bocu Szevér szólal fel, s az utlevélpanama ügyét teszi szóvá.

Lupescu: (parasztpárti) beszédében megemliti, hogy a panamaügyben egy szenátor is bele van keverve.

Felkiáltások: Nevet kérünk!

Lupescu: Chirculescu miniszter urnak tudomása van ezekről a dolgokról.

Az ő felhatalmazása nélkül nem mondhatók nevet

Moldovanu (nemzeti párti): Minek név, amikor ötvennél több képviselő is bele van keverve az ügybe.

Orleaun elnök: Felhivom a képviselő urat, vonja vissza kijelenétsét, mert nem le het egy egész törvényhozást panamával vádolni. különben a mentelmi bizottság elé utasitom.

Manu lelkész: (nemzeti párti) Igazán már ideje volna, én is azt mondom, Moldovanut a mentelmi bizottság elé kell állitani! Tanulja meg már egyszer, hogy ezt a tisztességes liberális testületet nem szabad bántani! (Óriási derültség!)

Miért volt utlevélpanama?

Bocu Szevér folytatja ezután beszédét s azt fejtegeti, hogy az utlevélpanamát maga a kormány idézte fel, amikor eltiltotta a kivándorlást. A kivándorlás természetes folyamat, amit megakadályozni nem lehet. Igy hát szükség volt a tilalom kijátszására, s igy keletkezett az utlevélpanama.

— A liberális párt magatartását egy körülmény magyarázza: Fél a forradalomtól. Ezért igyekszik intrikával meghiusitani a nemzeti párt megerősödését.

Toma (liberális): Miért nem csináltátok meg a fuziót?

Bocu: Amikor vége volt a fuziós tárgyalásoknak, beláttam, hogy szamárságot csináltunk. Ezután ujból a kormány ellen fordul s erőteljes hangon jelenti ki, hogy ez a kormányzat bünökkel teljes. Beszédét a következő felkiáltással fejezte be:

— Le az urnatolvajokkal! Éljen a szabad választás.

Az ülés vége félhétkor.

Ramek Rudolf az uj osztrák kancellár

BÉCS. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A nemzeti tanács főbizottsága Ramek Rudolf keresztényszocialista képviselőt bizta meg a kormányalakitással. Ramek elfogadta a megbizást és a nemzeti tanács legközelebbi ülésén beterjeszti az uj kormány listát.

—

Ujabb orosz támadás a román határ ellen

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Hotin besszarábiai megye prefektusa ma táviratban jelentette a belügyminiszteriumnak, hogy az elmult éjszaka a Dnyeszteren egy orosz katonai bárka jelent meg. A bárkában ülő orosz katonák megtámadták a román határőrséget, s kisebb mérvü harc fejlődött ki, amelynek folyamán egy román határőr könnyebben megsérült. Az orosz katonák rövid küzdelem után visszavonultak.

„Minden egyéni érvényesülési vágyat, önző érdeket alá kell vetni a közérdeknek"

Majláth püspök a magyarság feladatáról

KOLOZSVÁR. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Az Intéző Bizottság tegnapi ülését megelőzően egyes sajtóorganumok a nyilatkozatok valóságos pergőtüzével akarták betejezett tények elé állitani az Intéző Bizottság tagjait. Ezek a nyilatkozatok, amelyek során mindenki szóhoz jutott korra és állásra való tekintet nélkül, aki vállalkozott erre a szerepre, természetesen Bernády György mellett igyekezetek hangulatot teremteni. Hogy milyen kevés sikerrel, azt az Intéző Bizottság határozata eléggé mutatja.

A holnapi státusgyülést előkészitő bizottsága munkálatai közben munkatársunknak alkalma volt gróf Majláth Gusztáv Károly római katolikus püspökkel beszélni, aki a Magyar Párt elnökválságáról a Brassói Lapoknak a következőket mondotta:

Az Intéző Bizottság elhatározta, hogy a hivatalos kommünikén kivül semmit sem bocsát a nyilvánosság rendelkezésére. Azt hiszem, nem sértem meg a köteles diszkréciót, amikor kijelentem, hogy a mai nehéz idők ben minden egyéni érvényesülési vágyat, önző célokat alá kell vetni a közérdeknek és nem szabad önzésből gátat vetni olyan munkának, amelynek elvégzése a lét vagy nem lét kérdését érinti. Mindenkinek dolgoz ni kell, szakadatlanul, komoly munkával, de mindenkinek azon a helyen, amelyre a közbecsülés állitja. Senkinek nincs joga a mostani sulyos időkben a munka eredményét az egység megbontásával vagy előretülekedéssel veszélyeztetni.

— Nem akarok személyekről beszélni. A Magyar Pártnak főérdeke, hogy olyan ember kerüljön az élére, aki a többség bizalmának birtokában dolgozni tud. Mindenki neki, aki a Magyar Pártot nem akarja kivégezni, kötelessége hogy e szerint cselekedjék.

—

Szatmár közigazgatásának szomoru képe

A polgármester jelentése a nyelvi harc frontjáról – Büzös mocsarak terjesztik a járványt

SZATMÁR. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Az alább következő, elkeseritően jellemző szavakat, amelyek Szatmárnak ennek a magyarlakta nagy városnak kétségbeejtően szomoru képét adja, nem mi irjuk. Mi csak lemásoltuk azokat megbizható, jó román tisztviselők irásából, a melyeket Szatmár város közigazgatási bizottságának e havi ülésén terjesztettek elő az egyes referensek.

Cantuniani közigazgatási vezérfelügyelő, a város prefektusa vezette az ülést és azon Szatmár város közigazgatásának mult havi állapotát ismertették.

Elsőnek Ferenc Ágoston dr. polgármester tett jelentést arról, hogy az október folyamán megtartott román nyelvü vizsgán

Szatmár város 65 tisztviselője közül 33, 58 napidijas közül pedig 26 bukott el.

Ezt a 84 városi alkalmazottat, akik közül egyik-másik 25—30 esztendeje áll a város szolgálatában, december 1-től rendelkezési állományba helyezték és állásukra november 20-i határidővel pályázatot hirdettek.

A polgármester hangsulyozta azután, hogy sokan a magyar tisztviselők közül el voltak készülve erre a határozat ra, látva, hogy milyen nehézségekbe ütközik a román közigazgatásban való elhelyezkedésük, de méltányosságot reméltek a román államnak öt és fél éven át teljesitett nehéz és értékes szolgálatukért. Ezért találták méltánytalannak az elbukottak, hogy most ilyen rövid terminussal, a tél elején elbocsássák őket, miért is a prefektus a szegényebb tisztviselőknek halasztást engedélyezett.

Dr. Balchis József városi főorvos tett azután jelentést arról, hogy a város egészségügyi állapota októberben nem volt kielégitő. Különösen a skarlat öltött igen nagy arányokat, ugyannyira, hogy a legerélyesebb rendelkezéseket kellett megtenni a járvány terjedésének meggátlására. Dr. Titu Jonescu kolozsvári egészségügyi vezérfelügyelő napokig Szatmáron tartózkodott és tapasztalatainak eredményeként elsősorban

az összes iskolákat záratta be,

majd elrendelte, hogy az összes járványos betegeket kórházba kell szállitani. Erre a célra uj járványkórházat rendeztek be, amely már meg is kezdte müködését.

Az erélyes rendelkezés — jelentette tovább a városi főorvos — városszerte nagy riadalmat keltett, mert a családok nem akarnak megválni betegeiktől, miért is megengedték az anyáknak, hogy beteg gyermekeiket maguk ápolhassák a járványkórházban. Akik ennek dacára sem akarják betegeiket a kórházba szállitani, azok ellen szigoru intézkedéseket léptetnek életbe.

Mindezt szó nélkül vette tudomásul a kizárólag kinevezett tagokból álló közigazgatási bizottság. De nem volt szava a pénzügyigazgató jelentéséhez sem, amely pedig a gazdasági téren hivatalosan terjesztett sulyos járványról számolt be. Stavrat Demeter pénzügyigazgató azt jelentette, hogy az idei októberben, amikor pedig a szatmári piac elképzelhetetlenül nehéz harcot viv a legsulyosabb pénzkrizis ellen, most a pénzügyi adminisztráció nyolcszázezer lejjel többet préselt ki adóban a helyi piacból, mint tavaly októberben.

Hogy ennek az egzekválási járványnak hány halottja van és lesz, azt az iparengedélyekről való tömeges lemondás mutatja.

Bergonié francia orvostanár a rádium áldozata

„Még három-négy napom van mindössze"

PÁRIS. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Bordeaux-ban, dolgozószobájában fotöjjén ülve, a tudomány egyik mártirja halálát várja. Orvos kollegái és tanitványai veszik körül Bergonié tanárt, s követnek el mindent megmentésére, de ő sztoikus nyugalommal várja a véget. »Hiábavaló a fáradságtok — mondja nekik — ki tudná vajjon jobban, mint én, hogy semmi sem menthet meg a haláltól. Még három-négy napom van mindössze.«

Bergonié tanár a rádium áldozata. Az X sugarak ölték meg, amelyekkel annyi rákbetegnek mentette meg életét. Két évvel ezelőtt jobbkarját kellett amputálni, majd balkezének három ujját, mig a fekélyek végül lélegzőszerveire terjedtek át. Bár maga a rádium áldozata lett, nem vesztette el hitét gyógyitó erejében. Óriási fájdalmak közben, amit már csak morfium injekciók csökkentenek, diktálja tanitványainak rádiummal végzett kisérleteinek eredményeit.

Utolsó s legforróbb kivánsága, hogy megvalósuljon végre Bordeauxban a rádium-gyógykezelő központ, amiért egész életén át küzdött. Egész Franciaországban mély megilletődéssel tekintenek a tudomány mártirjának betegágya felé.

—

Caillauxt és Maloyt rehabilitálták

PÁRIS. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A szenátus ma végre szavazott az amnesztia törvény felett, amely a békének éveken át meghurcolt hiveit, Caillauxt és Maloyt rehabilitálja. A szenátus százhetvenhat szavazattal száznégy ellenében elfogadta az amnesztia javaslatot, s igy remény van arra, hogy Caillaux és Maloy hamarosan kiszabadulnak.

© Arhiva Digitală Transilvană - Colecția Brassói Lapok

Negyven év a székelyekért

A Dávid Ferenc Egylet negyven éves jubileuma

Csendben, minden nagyobb zaj nélkül ünnepelte a napokban Kolozsvárt 40 éves jubileumát a Dávid Ferenc Egylet, az unitárius egyház valláserkölcsi egyesülete. Megemlékezünk ez évfordulóról, mert a Brassói Lapok a székely magyarság hűséges tolmácsa volt mindig, s nem hagyta figyelmen kivül a nép érdekében történt mozgalmakat. A Dávid Ferenc Egyletnek pedig egész működése a székely nép körében folyt le, mely egykor a hit és lelkiismereti szabadságnak elsősorban nyitott utat.

Tudvalevő, hogy az unitáriusok Erdélyben mind a székelyek közé tartoznak s igy egész kulturális, művelődési és valláserkölcsi életükkel abba a nagy küzdelembe kapcsolódnak, mely a székelység erkölcsi irányitását és szellemi haladását tartja szem előtt. Ezt tüzte maga elé a Dávid Ferenc Egylet is, midőn 40 év előtt mustármagnyi erővel a székely nép egy részéért felvette a nemes harcot.

Ép akkor érkezett haza Londonból 3 évig tartó tanulmányutjáról dr. Boros György, az unitárius egyház jelenlegi püspökhelyettese, midőn külföldön és az egykori Magyarországon is a szabadelvü vallásos gondolkozás erőre kapott. E lelkes ifjunak szive nemcsak hitéért és egyházáért vert, hanem egész lényét rajongó szeretet töltötte el székely fajáért is. Mint aki külföldön nemcsak tanult, hanem látni is akart és gyakorlati tapasztalatokat szerezni, éber figyelemmel kisérte az ottani vallásos mozgalmakat, itthon első kötelességének tartotta a saját körében a valláserkölcsi élet jobb megszervezésére és a népnek a kulturális életbe való hathatósabb bevonására próbát tenni, hogy a székely nép, mely a multban idegen érdekekért annyiszor emésztette magát, ezáltal is meglássa saját feladatát, s a többi nemzetekkel a művelődésben lépést tarthasson. Érezte, hogy kicsiny egyházának teljes erővel ki kell vennie részét a szellemi élet munkájából, s a székelység előbbviteléért való nemes küzdelemből.

Igy született meg 40 év előtt az a valláserkölcsi egyesület, mely az erdélyi unitarismus megalapitójának, Dávid Ferencnek neve és lobogója alatt kezdette el és folytatta mindmáig épitő munkáját, hirdetve a nevét viselő egyházfő szellemében a legtisztább szabadelvüséget.

Az egylet első elnöke, a nagy tudós és országos hirü polihtisztor dr. Brassai Sámuel nevével, tudásával és tekintélyével egyszerre lendületet adott az egyletnek, s munkakörébe vonta a különböző felekezethez tartozó szabadelvüen gondolkozó férfiakat és nőket. Mert bár az egylet az egyház égisze alatt müködött, de a felekezetiességen mindig felülemelkedett. Felolvasó gyülésein a tudós és a földmives, a müvész és a szárnyait bontogató ifju, a katolikus és protestáns, a zsidó főrabbi és a nőemancipáció hirdetője egyforman szóhoz jutott, s a testvériség elvén csorba soha nem esett.

Rendre a vidék nevezetesebb gócpontjain és az életrevalóbb egyházközségekben fiókegyesületek keletkeztek, melyek elsősorban az ifjuság erkölcsi védelmét, vallásos nevelését, s a nép szellemi életének irányitását munkálták. Az egylet keretében tömörült az ifjuság s megalakult a »Nők szövetsége«, mely ma is tevékeny részt vesz az egyházi életben. Az egylet maga és különböző szervei állandó összeköttetést tartottak fenn az angol és amerikai hasonló jellegü egyletekkel erősitve a kapcsokat a külföld és a magyarság között.

A Dávid Ferenc Egylet sokoldalu munkásságának s ma már csaknem minden egyházközségben létező fiókjának valódi mozgató ereje azonban mindig dr. Boros György volt, ki örök ifju lelkével és erejével itt is, ott is felolvasásokat tartott, buzditott, lelkesitett, szóval a székelység szervezésében soha el nem fáradt. Most 40 évi nem hiábavaló munka után azzal a tudattal tekinthet viszsza a megtett utra, hogy az elhintett mag kikelt és gyümölcsöt termelt, s kitartó munkája bizonyára nem kis mértékben járul hozzá ahhoz, hogy népünk a sok gyötrelem között vallásilag megujhodjék, s hitében faját is védje.

Nekünk az a meggyőződésünk, hogy a Dávid Ferenc Egylet 40 év alatt tett valamit az erkölcsért, a hitért, a szabadelvü vallásos gondolkozásért, a székely népért.

Kovács Lajos.

„A HOLNAP TITKA“

Szatmármegyében végleg kijelölték a telepesfalvak helyét

Megkezdték Hóriafalva felépitését

SZANISZLÓ. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Az aranyostordamegyei szegény mócok közül 87 családot telepitettek Szaniszló mellé, gróf Károlyi József Karuj-puszta nevü birtokára. A négyszáz főt számláló telepes falu megmüvelte a szaniszlói igényjogosultak részére kimért 130 holdat is és ettől a területtől nem akart megválni. Szaniszló kezében ugyan volt egy körülbelül ennek a területnek megfelelő elsőrangu minőségü fekete föld, azonban azt állami rezervának akarták kisajátitani és igy a szaniszlóiak ahhoz nem nyulhattak.

A földéhség már nagy ellenségeskedést szült az ősfalu és a Comuna Urmasilor Hória-nevü telepes község között és attól lehetett tartani, hogy komoly következményei lesznek a nem éppen praktikusan véghez vitt földosztásnak.

A bizottság mérnökei kiszálltak a helyszinre, hogy a telepesek és az igényjogosultak földjeit véglegesen kijelöljék, a telepesek azonban nem engedték földjeikre a mérnököket. Attól tartottak, hogy elveszik tőlük a szaniszlói igényjogosultak földjeit.

A bizottság másodszor is kiszált. Sokáig tanakodtak, mig végre arra a bölcs elhatározásra jutottak, hogy a telepeseket nem zavarják meg, a Szaniszló melletti fekete földet állami rezervának hagyják, a szaniszlóiaknak pedig az egyik jókora távolságban levő község határában adnak földet.

Igy is történt volna, ha egy Maxim nevezetü mérnök nem köti magát ahhoz, hogy a szaniszlóiaknak adják a községük határán levő állami rezervát, a tiz kilométeres távolságra levő földet pedig állami rezorvának tartják meg. A telepesek és a szaniszlóiak is megnyugodtak és igy megszünt közöttük az ellenségeskedés.

A telepesek egyelőre a gróf Károlyi Józseftől kisajátitott tanyán laknak. A kormány eddig harminc vagon épitőanyagot küldött el részükre. Egyesek már meg is kezdték az épitkezést, de a beállott hidegek és a havazás miatt nem folytathatják.

„A holnap titka“

Tudni sem akarnak a merényletről a bombapör vádlottai

Hazugságnak mondják a beismerésüket — Héjjas és Prónay titokzatos figyelmeztetése

BUDAPEST. (A Brassói Lapok munkatársától.) A budapesti büntetörvényszék Makó-uccai épületét nagy rendőri készültség őrzi a pokolgépes per tárgyalása idején. A büntetőtanács elnöke, dr. Langer Jenő, kuriai biró felolvassa Márffy József személyi adatait. A fővádlott kereskedelmit végzett, végigküzdötte a világháborut, amelynek során két elsőosztályu és egy másodosztályu ezüst vitézségi és három bronz vitézségi érmet, katonai érdemkeresztet, csapatkeresztet és sebesülési bajor vitézségi érmet szerzett. Büntetett előéletü. Az elnök kérdésére kijelenti, hogy nem bünös. Ismerteti az ÉME nemzetvédelmi osztályának feladatait, amelynek vezetője volt. Ez a szerv szocialistaellenes célból alakult a zsidók hatalmi tultengésének megakadályozására.

Mi volt a vérbiróság?

Az elnök felolvastatja a Márffy József lakásán tartott házkutatásnál talált bizalmas iratokat, közöttük egy titkos átiratot, amelyben Prónay és Héjjas figyelmezteti az összes tagokat, hogy tartsanak ki az esküjük mellett, és ahhoz képest cselekedjenek.

Márffy az elnöknek arra a kérdésére, hogy mi volt a vérbiróság, azt válaszolta, hogy az fegyelmi testület volt az esküszegők részére. Márffy ezután elpanaszolta, hogy a rendőrségen bántalmazták és kényszer alatt vallott, s a vallomását tartalmazó jegyzőkönyveket kénytelenségből irta alá.

Márffy félt a detektivektől

Elnök: Ön semmit sem tud a robbanásról?

Vádlott: Semmit!

Elnök: Nem is érdeklődött a dolog után sem előzőleg, sem a merénylet után?

Vádlott: Mindenki érdeklődött.

Elnök: Mit tud arról, hogy az ujpesti zsidó templomot is fel akarták robbantani.

Vádlott: Erről csak a vizsgálóbirónál hallottam.

Kovács Péter ügyészségi alelnök azt vallja, hogy Márffy Józsefet a detektivekkel való szembesitések végett átadta a rendőrségnek. Márffy arra kerte őt, hogy ne adja ki az ügyészségi fogházból, mert attól fél, hogy a rendőrségen bántalmazni fogják. Erre ő a detektivek jelenlétében azt mondotta, nem hiszi, hogy bántalmaznák, egyben figyelmeztette a detektiveket, hogy ovakodjanak ettől. Midőn Márffy visszajött az ügyészségre, maga jelentette ki, hogy nem bantalmazták, s mindössze »pszihikai behatásokról« beszélt. Igy elpanaszolta, hogy valaki szembeköpte. De egyéb nem történt vele a rendőrségen.

Nem sikerül minden . . .

Elnök ezután felszólitotta Márffy Józsefet, hogy tegye meg a megjegyzéseit Szász József vallomására. Márffy erre elkezdett beszélni, de most sem az ügy érdeméről, hanem a rendőrségi bántalmazásokról. Azt állitja, hogy a merénylet idejében nem volt a fővárosban és nem tudja hol van az Erzsébetvárosi Kör. Elmondja, hogy Radó hangoztatta előtte a fogházban, hogy a főkapitányság zsoldjában áll.

Elnök figyelmeztette Márffyt a kitérésekre és mikor ez ujból elkalandozott, az elnök kijelentette, hogy a biróságot nem lehet terrorizálni.

Vádlott: Nem terrorizálom a biróságot, sőt én hallgatok a legtöbbet.

Ezután áttért a biróság Marosi Károly kihallgatására. Először felolvasták Marosinak a rendőrségen tett részletes beismerő vallomását arra nézve, hogy hogyan készitették elő az erzsébetvárosi merényletet. Márffy József és Chriasti Ferenc lakásán nagymennyiségü robbanószer volt felhalmozva, közöttük az erzsébetvárosi gyilkos bomba is. A bombákat Chriasti és Márffy állitották elő, mint szakértők, minden segitség nélkül. Vádlott Chriastitól hallotta, hogy a merényletre minden elő van készitve. A merénylet után Chriasti panaszolta neki, hogy nem sikerült minden ugy, ahogy tervezték, amennyiben a Demokrata Kör vezetői nem pusztultak el. Midőn a merénylők elindultak, hogy pokoli tervüket végrehajtsák, Márffy maga tette be a bombát a szerelőládába, amelyet azután Radó József nyakába akasztott. Chriasti és Radó együtt mentek ki az uccára, mig Szász József és a többiek kis távolságból követték őket. Márffy és Marosi legvégén mentek, hogy ellenőrizzék, vajjon Radóék tényleg bemennek-e az Erzsébetvárosi Körbe. A merénylet után Kasnyik Márffyéknál aludt. Kasnyik halálának körülményeiről semmit sem tud.

Bikacsök, bot, vagy igazság

A jegyzőkönyv felolvasása után Marosi Károly azt mondotta, hogy a jegyzőkönyvben foglaltak Schweinitzer rendőrkapitány hazugságai. (E kijelentéséért az elnök rendreutasitja Marosit.) Marosi ezután a rendőrségen történt bántalmazásáról beszélt. Kihallgatása folyamán szerinte bikacsökkel és bottal addig verték őt, amig elájult. A jegyzőkönyv aláirásánál Schweinitzer rendőrkapitány valósággal vezette a kezét. Az elnök megkérdezte ezután, hogy miért nem tett panaszt bántalmazásáról, az ügyészségen, azt válaszolta, hogy mikorára a fogházorvos elé került, már nem látszottak rajta a nyomok.

Elnök ismerteti a fogházorvos jelentését, amely szerint az orvos Marosit egészségesnek találta. Különben a vádlott nem panaszkodott előtte állitólagos bántalmazásáért.

Ezzel a tegnapi tárgyalás befejeződött.

„A HOLNAP TITKA“

Polgár-főherceg

Wölfling Lipót emlékiratai — „itt arany terem" — Vilma vegetariánus lesz Kellemetlenségek — Találkozás az anyával

(Tizenegyedik közlemény)

Megnéztük a vegetáriánusok birtokát. Elég nagy területen feküdt. Károly a föld felé mutatott, s ezt mondta: itt arany terem. Természetes, hogy értetlenül néztünk rá. Megmondta végül, hogy a föld belseje az ő takarékpénztara. Néhány száz darab husz frankos aranya volt a földbe dugva, itt-ott, szét szórtan, Jenny pedig egy szép nyakéket tartott elásva. Rémült tekintetemre csak egy vidám kacaj volt a válasz.

— Ha pénzre van szükségünk (Jenny itt felkiáltott: »Ah, pfuj! Károly! Hallod! Pénzt!) ugy csak kaparászunk egy kicsit a földben. s aranyat találunk. A gyöngyöket nem teszi tönkre a föld, mert hisz az ő méhéből születtek.

Egy négyzetméternyi területen kaparászni kezdett, s egy pillanat mulva tényleg egy darab arany került elő.

— Na, látjátok, hogy igazam volt!

Megkérdeztem, hogy mikor ásta el az aranyakat. A mult héten. De ha huzamosan esik az eső, egész télen át, ugy a föld megla zul és az arany a saját sulyánál fogva mélyebbre száll. Károly felháborodott ezen az állitáson.

— Nem száll — mondotta röviden.

— De a gyöngyök nedvesek lesznek, s széthullanak.

— Ó, te oktondi (a vegetáriánusok mindenkit tegeznek; s ha valakinek nem tudják a nevét, ugy hamarjában adnak egyet, mint az most is történt), hiszen a gyöngyöket a tenger adja; s képzelheted, hogy vizhez vannak szokva, mert hiszen belőle származnak.

Nem volt mit tenni más, mégegyszer óva figyelmeztettem. De nem törődtek vele.

Vilmának semmi sem tetszett. A »ház« egy alacsony szobánál nem egyéb, egy kályha benne, egy inogó asztal, egy nyárfából összetákolt állvány és a »vendégágy«.

A kolónia

Elsétáltunk a koloniára, ahol nehány tőb bé-kevésbbé, — inkább kevesbbé, mint többé — felöltözött embert láttunk. Mindanynyian napbarnitottak. Itt már tiszta kommunizmus uralkodott. Minden mindenkié volt. Minden asszony minden férfié és vice versa. Voltak párok, amelyek ideig-óráig együtt éltek, de minden kötelezettség nélkül. Volt a kolónia közepén egy rosszul berendezett épület is, amely eső idején menedékül szolgált. A kolónia egyébként a szabad ég alatt élt, aludt, dolgozott a kertben, s minden szégyenkezés nélkül — csókolózott.

A kolóniát egy belga ember alapitotta, a ki a világ minden részéből maga köré gyüjtötte »juhait« s a butákat alaposan kihasználta; a kolónia körül telepedtek le a »vadak«, akik minden ellenőrzés nélkül éltek vegetáriánus életet. Ilyen »vad« volt Gräser. Szellemi élet nem volt.

Vilmának már tetszik az élet

Előttem utálatos volt ez a tengődés. De Vilmának kezdett tetszeni, már csak azért is, mert semmivel sem kellett törődnie. Éhséget éreztem. De megint csak nyers paradicsomra kellett fanyalodnom és esetleg dióra. Azt mondtam, hogy Locarnoba megyek, megnézni, nem jött-e levelem? Károly nem hitt ebben a mesében, mindenképen velem akart jönni, hogy ellenőrizzen; de hála kitünő helyi tájékozottságomnak, sikerült megszökn nöm előle. Majdnem futólépésben érkeztem Locarnóba, ott aztán már az étlapon kivül igazán semmi sem érdekelt.

Amikor visszamentem, Vilma és Guszti érdeklődtek, hogy hol voltam, csak talán — uram bocsás — nem ettem?

Ugyan, én és az evés! Amikor itt oly felségesen lehet élni az anyaföld ajándékaiból! Este aztán mégis Locarnoba mentünk, Karl és Jenny egy darabon el is kisértek.

Jótanácsokat osztogattak, miképen éljünk dietikusan, miképen ruházkodjunk, s milyen vegetáriánus egészségi rendszabályokat tartsunk be. Locarnoba érkezve, egyenesen az étterembe mentünk, egyetlen szó nélkül leültünk és ettünk, Guszti végre döntött: sohasem térünk vissza Asconába. Egy kis vita folyt. Én kijelentettem, hogy épen elegem volt Asconából. Vilma azonban még egy nehány napig próbálkozni akart és kért, hogy tartsunk még ki. Megjegyezte, hogy aztán majd kitünő dolgokat fog főzni s dusan meg jutalmaz visszatérésünk után. De Guszti erős maradt, s még az aznap esti gyorsvonattal Zugba utazott.

Másnap ismét Asconába mentünk. Vilma ott akart maradni. Tetszett neki a feszteleuség, a nemtörődömség, s az a civilizált köntörfalazások nélküli beszédmodor. Nekem azonban elég volt, s egy napon megmondtam neki, hogy másnap hazautazunk.

— Igen, hogy Gusztival egyedül maradhass!

Ez a női logika azonban engem hidegen hagyott. Megmondtam Gräseréknek, hogy felesegemet naluk hagyom, s hogy nehány nap mulva érte jövök. Károly a sértődöttet adta és Jenny türelmesen mosolygott. Én elutaztam?

Vilma „természetes" életmódot folytat

Vilma elhozta kézi podgyászát a szállodából és berendezkedett a »ház«-ban. Még örült is, hogy én, a dörmögő medve, elutaztam s ezt meg nyiltan meg is mondotta. Én is nyiltan beszéltem vele. Nehány nap mulva levelet kaptam tőle: vigyem haza azonnal! Aha! Tehát megint Asconába utaztam. Ott találtam Vilmát, Jennyt, Károlyt, Unzeitignál — vagy tudja a jó ég, hogy hogyan hivták — maguk előtt egy kis koténykével. Aztán egy tizenkét éves fiut, meg egy tizennégy éves leányzót, akik már anyaszült meztelenen ültek a földon és egy nagy tálból diót ettek. Vilma fellélegzett, s örült, hogy jöttem. Tartóztattak, de én a táskámhoz nyultam, s nehány egészen barátságtalanul hangzó bucsuszó után távoztunk.

Vilma elmondta, hogy jó, jó, mindez nagyon szép volt, csak a társaság nem tetszett, magunkban igy élni felséges volna, kettesben anélkül azonban, hogy egyik a másiktól valamit kérjen; sokkal jobban érzi magát, amióta nem eszik husi, könnyebbnek, szellemileg frissebbnek és minden egyébnek. Láttam, hogy valami szuggesztiv erő hatott reá.

Amikor hazatértünk, a házi munkákhoz látott nagy erővel, de minden gondolata a körül forgott, vajjon itt Zugban nem élhetnénk-e igy, a kert elég nagy, kivülről belátni nem lehet, légfürdőt tehát egészen nyugodtan vehetünk, husi nem fogunk enni és igy tovább.

Anyám látogatása

E napokban egy távirat érkezett. Anyám bejelentette, hogy érkezik. Jött. Az öreg lakáj, Riedler, aki valaha gyermekkorunkban körülöttünk foglalkozott, s mikor megráztam a kezét, könnyezett a meghatottságtól. Anyám mal eleinte zavarban voltam, egyikünk sem tudta, hogy miről szabad beszélni, és miről nem. Einsiedelnbe mentünk s egy szállóban szálltunk meg. Anyámnak határozott kivánsága volt, hogy csak a templomban találkoznunk s a szallodában meg se szabad is mernünk egymást. Ezért még csak nem is neheztelhettem, mert hiszen ő elsősorban Toszkána nagyhercegnője volt és én közönséges svájci polgár.

A templomban résztvettünk a reggeli misén, aztán a nagymisén, már megéheztem, anyám azonban annyira elmerült az imádkozásban, hogy nem mertem zavarni. Az Isten előtt szabad volt mellette ülnöm, illetve térdelnem, a templomon kivül azonban idegen voltam reá nézve.. Csodáltam szegény anyám kitartását, ahogyan imádkozni tudott. Végül hozzám fordult:

— A jó Isten csak meghallgatja az imámat!

Ezután határozott mozdulattal felemelkedett helyéről, a templomajtónál szentelt vizzel keresztet vetett a homlokomra, megköszönte, hogy eljöttem, intett, hogy Istenről soha se feledkezzem meg, imádkozzam szorgalmasan s elbucsuzott, mert a templomajtón kivül már megint Toszkána nagyhercegnője volt, akit nekem, a Wölfling nevü polgárnak nem szabad ismernie.

Anyám Riedlerrel Wädenswillbe utazott és én meg hazamentem.

Jönnek a vegetáriánusok

A következő telet teljes nyugalomban Zürichben töltöttük. Vilma egy Lavater kisasszony nevü növel ismerkedett meg — a hires Lavaternek valamelyik leszármazottja. — Ez a nő sokszor jött Zugba, ahol zongorázott s Vilmát szórakoztatta. Ez nagyon is kedvemre való volt, dolgozhattam, napközben Zürichben voltam, csak este jöttem haza, sok szor igen későn, ha éppen társaságom akadt.

Karácsony estéjén, már éppen aludni tértünk, megszolal a csengő a bernáthegyi kutyák óriási csaholásba fogtak: Károly és Jenny állottak az uccán. Keserves hideg volt, mindketten félig meg voltak fagyva hiányos öltözékükben. Amikor aztán meleg fürdővel, forró groggal (minden ellentmondás nélkül elfogadták) jó ággyal rendbe hoztuk őket, elmondták, hogy már egy hete uton vannak, gyalog jöttek át a Szent Gotthárdon méteres hóban. Igen ki voltak merülve.

Másnap már kora reggel igen hangosak voltak. Hosszabb tartózkodásra rendezkedtek be. Én sokat jártam Zürichbe, nem igen voltam otthon, Vilmának igy legalább szórakozása akadt. Lavater Berta is ismerte őket, mert hiszen ő maga is a legszigorubb vegetáriánus volt.

Néhány nap mulva megérkezett Károly öccse, Gust is. Pár napig Erstfeldben a rendőrségi fogdában csücsült, mert nem volt hajlandó a »hatóság«-nak felvilágositást adni a saját személyéről. Még aznap este megérkezett Ernst is, aki viszont Ascona felé tartott. Igy hát egyszerre öt vegetáriánus lakott a házban.

A csufság

Sokat jártak a városban, ahol nagy feltünést kellettek, az iskolásgyermekek egész serege futott utánuk. A hidegben és a hóban mezitláb jártak-keltek, tarka szalagokat viseltek hosszu sörényükben, az emberekhez mindenféle furcsa kérdéseket intéztek.

Egy napon egy nyugodtan sétáló polgárral találkoztak, aki megbámulta őket. Azt mondták neki:

— Te beteg vagy!

Ijedten hőkölt vissza a polgár.

— Fene, aki beteg, nem én!

— Dehogy is nem, kövér vagy, a csizmáid szükek, sok husi zabálsz, s bort iszol.

Mindenkinek elmesélték, hogy Wölflingéknél laknak s igy egy cseppet sem kellemes reklámot csináltak nekünk.

De hát, türni kellett. A csufolódást is, a melyben kuglizótársaságom részesitett. Egy este, amikor hazaérkeztem, igen izgatott hangulatot találtam otthon. Vilma és Guszti az egyik sarokban, Karl és Jenny a másik sarokban ültek, Ernst az iróasztalom fölé hajolva rajzolt. Ami rendesen az iróasztalomon volt, az most a földön hevert. Guszt hiányzott, de megtudtam, hogy a hálószobájában van, s Monte-Verita erkölcseit igyekszik házamba átplántálni, Vilma barátságtalan volt. Reggel a kertbe mentem, azonban senkivel sem találkoztam. Pedig máskor a hóban szaladgáltak fel és alá, s hólapdákkal dobálóztak. Mária messziről intett a kezével: elmentek! Tényleg, reggel mind elódalogtak, s nekem nagy örömömre szolgált, hogy megszabadultam ettől a társaságtól. Lavater Berta sem jött hosszu ideig, mert azt mondta, hogy sértő módon viselkedtem barátaival szemben. (Folytatjuk.)

A. OSZT.

Férfiöltöny
L 1960

éli raglán
L 2800

Teveszőr mellény
L 975

NEUMANN M.

ruhatelepe
BRASSÓ

B. oszt.	Uriszabóság
C. oszt.	Külföldi gyapjuszövetek engros és detail
D. oszt.	Uridivat. Habigkalapok. Zephir ing, nyakkendők.

A BRASSÓI LAPOK ERDÉLYI HIREI

BRASSO

— **Lejtőre jutott a brassói igazságszolgáltatás.** A brassói törvényszék eddig mintául szolgálhatott az ország igazságszolgáltató fórumai között, azonban ujabban itt is félelmetes helyzetbe jut az igazságosztás. A legutóbb történt birói nyugdijazások folytán a Jahn Frigyes dr. tanácselnök távozásával megüresedett helyre a király Jonescu Tivadar törvényszéki birót nevezte ki. A törvényszék uj tanácselnöke már akcióba is lépett. Egyébként Schobeln Károly dr. és Theil Vilmos dr. nyugdijazása folytán a tanács vezetésekben is változás állott be. Safirescu Aurél, a törvényszék elnöke az első polgári tanács vezetésével Jonescu Tivadart, a polgári fölebbviteli tanács vezetésével dr. Seid (Gosztay) Gusztávot bizta meg. A nyugdijazás miatt erősen érezhetővé vált a biróhiány. A jelenlegi birók valósággal gőzerővel dolgoznak, hogy a munkahátralék ne halmasodjon el. Ezidőszerint az a körülmény is hátráltatja az itélkezés tempóját, hogy Purdilla Illés, a büntetőtanács elnöke gyöngélkedése miatt kénytelen volt kényszer-szabadságra menni. Távolléte alatt a büntetőtanácson ugy a főtárgyalások, mint a fölebbviteli tanácsüléseken Safirescu Aurél törvényszéki elnök és dr. Seid (Gosztay) Gusztáv elnökölnek. — Ezzel kapcsolatosan máris megjósolhatjuk, hogy az 1925. év beköszöntésével még jobban lecsökkentik a brassói törvényszék birói létszámát, amennyiben a január 1-ével felállitandó fogarasi törvényszékre — biztos információnk szerint — a brassói törvényszékről visznek el három birót és nyolc törvényszéki tisztviselőt. A brassói törvényszék itélkezési területe viszont Fogarasmegye kikapcsolásával alig fog megszükülni, mivelhogy a Szinajáig huzódó területet a brassói törvényszék igazságszolgáltatása alá rendelik.

— **Tizennyolc állomásfőnök közül tizenöt elbukott.** Ma tartották meg Brassóban az állomásfőnökök szakvizsgáját. Összesen 18 állomásfőnök jelentkezett a szakvizsgára, akik közül hárman mentek át, a paritáskedvéért egy magyar, egy erdélyi román és egy regátbeli állomásfőnök. A többieket uj vizsgára utasitják.

— **Nagy hó Brassóban.** A korán beállott havazás elég kilartónak mutatkozik. A nagy hó már az utakat is belepte és fehérbe öltöztette a Kárpátokat. Ma különben egész Erdélyből havazást jelentenek.

— **Megölte a bomba.** Höltövény községből ma egy halálosszerencsétlenséget jelentettek a brassói ügyészségen. Jugariu Miklós munkás munka közben egy ekrazitot talált. Piszkálni kezdte, mire a bomba felrobbant és szilánkjai halálra sebezték a szerencsétlen embert.

* **Husvét.** Strindbergnek Husvét cimü ünnepi játékát mutatta be a német szinlársulat kerek, a mü alaphangját jól eltaláló előadásban. A darab egy szürke polgári miliőben végbemenő történés keretében a husvéti ünnep három napján mutatja meg jelképesen az egész emberiségnek utját a gyülölködés, gyávaság, széles értelemben vett hitetlenség kálváriáján át, az alázat és megértő szeretet jegyében történő feltámadásig. Eleonorát a főszerepben, sok finomsággal, megindítóan játszotta Annemarie Walther kisasszony. A többi szerepekben Tiburtius és Nadolph kisasszonyok, Sievers, Nürnberger és Büring urak sok odaadással buzgolkodtak a sikerért. **H. H.**

— **Mégegyszer az apáczai csendőrörmester.** A Brassói Lapok kiküldött munkatársa feltünéstkeltő cikkben számolt be Apácza község tirranusának, Solimán Ilie csendőrörmesternek viselt dolgairól. Közleményünk alapján a brassómegyei prefektura átirt a brassói csendőrparancsnoksághoz, amelynek felhivta a figyelmét román nyelvre átforditott közleményünk tartalmára. A csendőrparancsnokság — mint értesülünk — már a legközelebb szigoru vizsgálat tárgyává teszi az apáczai csendőrörmester türhetetlen atrocitásait. Ez alkalommal ujból módunkban van Soliman őrmester ur egyik lehetetlen akadékoskodását szóvá tennünk, hihetőleg utóljára kell most helyet pazarolnunk erre a kellemetlen kisvidéki basára. A helybeli Általános Kereskedelmi Rt. megbizta Streifeld János tisztviselőjét azzal, hogy az apáczai lakósságtól fát vásároljon. Streifeld kiküldetésének teljesitését azonban Solimán őrmester önkényesen megakadályozta. Behivatta a csendőrségre, ahol megkérdezte tőle, hogy van-e iparigazolványa. Streifeld előmutatta a vállalata részére kiállitott iparigazolványt, amely természetszerüleg őt is feljogositja favásárlásra. Az őrmester ur azonban ezzel nem elégedett meg, s kijelentette, hogy Streifeldnek csak a saját nevére kiállitott iparigazolvány birtokában van joga fát vásárolni az ő birodalmában. S mivel Streifeld nem rendelkezett ilyen igazolvánnyal, az őrmester minősithetetlen modorában megtiltotta, hogy akár Apáczán, akár a szomszédos községekben fát vásároljon. Streifeld igy kénytelen volt misszióját feladni és visszatérni Brassóba. A legérdekesebb a dologban az, hogy Apácza községnek rengeteg kitermelt, eladatlan fája van, amelynek összevásárlását azonban a hatóságok egy otlani favorizált görög vállalat részére biztositják monopóliumképen.

KOLOZSVAR

— **Jorga professzor kolozsvári előadása.** Jorga Miklós tegnap délután öt órakor az egyetem aulájában világtörténeti kérdésekről előadást tartott. A termet az egyetem hallgatói zsufolásig megtöltötték és zajosan ünnepelték Románia legnagyobb román történettudósát.

— **Danilescu legazemberezte a kincstár képviselőjét.** A kolozsvári törvényszék ma folytatta Danilescu sikkasztási bünperének tárgyalását. A tanukihallgatások megkezdése előtt a kincstárt képviselő Suciu dr. bejelentette az elnöknek, hogy előző este 7 órakor, midőn Danilescut visszavezették a cellájába, szóváltás keletkezett közte és a vádlott között, amelynek során Danilescu lediszn ózta, legazemberezte és más kvalifikálhatatlan kifejezésekkel illette őt. Danilescu beismerte ezt és azzal magyarázta meg kifakadását, hogy a kincstár képviselője megakadályozta abban, hogy a folyosón néhány szót váltson feleségével. Danilescu nővére akit tanuként hallgattak ki, beismerte, hogy bátyjától két izben 60.000 lejt kapott, a pénz eredetéről azonban nem volt tudomása. Ezután a kincstár képviselője és Roman Valér dr. védő között incidens keletkezett, amely annyira elmérgesedett, hogy a védőügyvéd elhagyta a termet. Végül is a bíróság a tárgyalás folytatását kedre napolta el.

— **Fizetésemelést kér az orvosok kongresszusa.** Ma délelőtt 11 órakor kezdődött meg a vármegyeháza nagytermében a XI. egészségügyi kerületbe tartozó orvosok kongresszusa. A kongresszus elhatározta, hogy az orvosok részére fizetésemelést fog kérni, meg a körorvosok részére földet és lótartást eszközölnek ki. A kongresszusra holnap Saveanu egészségügyi miniszter is Kolozsvárra érkezik, akinek tiszteletére délben bankett lesz a New-Yorkban. Délután folytatják a kongresszus tanácskozásait.

— **Három évi fegyházra itélt templomrabló.** A kolozsvári hadbiróság előtt napirenden vannak a lopással vadolt katonák bünperei. Ma Panciu Ilie felett itélkezett a hadbiróság, aki Magyaros környékét tartotta rettegésben vakmerő lopásaival, sőt az ottani görög katolikus templomot is kirabolta. Három évi fegyházra itélték.

— **Felmentették a lázitás vádja alól.** Egy ártatlanul megbirált szilágyvármegyei magyarnak adta vissza most szerdán a kolozsvári hadbiróság rég megérdemelt nyugalmát. Mátyás Mihály szilágyballai lakós egy őszi reggel kissé bepálinkázva állitólag olyan kijelentést tett, hogy a magyarok ne katonáskodjanak a román hadseregben. Mátyás egyik régi haragosa az állitólagos nyilatkozatról azonnal feljelentést tett, igy került a szerencsétlen családos ember két hónapi vizsgálati fogságba, mig végül ügye a hadbirósághoz került. A biróság kétlő bizonyitékok hiányában Mátyás Mihályt felmentette a lázitás vádja alól.

TEMESVAR

— **A királyné elhalasztotta temesvári látogatását.** A királyné látogatását egy távirat alapján elhalasztotta tavaszig. A látogatás valószinüleg a rossz időjárás miatt maradt el.

— **A bukaresti Nemzeti Szinház vendégszereplése.** A bukaresti nemzeti szinház drámai együttese december elsején és másodikán Temesvárott játszik Brezeanu vezetésével. Első napon a Velencei Kalmárt, második napon a Parasztbárót adják elő.

— **Betörés egy autógarázsba.** A Tichy-féle autógarázsba ismeretlen tettesek betörtek. A külső ajtót álkulccsal kinyitották, a belsőt benyomták. Az iroda asztalfiókjából kivették a kis vaskazettát, kalapáccsal bezuzták az oldalát, s a bennelevő harmincezer lejt elvitték. A rendőrség a betörők kézrekerítésére a nyomozást megindította.

ARAD

— **Amikor a katonatisztek mulatnak.** Hétfőn éjszaka az aradi főtéren néhány borközi állapotban levő huszártiszt zajos jelenetet rögtönzött. A tisztek, akik különben nagyon szimpatikus és a városban előzékeny, és egyáltalában nem soviniszta viselkedésük miatt általános szimpátiának örvendenek, kedden éjszaka az egyik kávéházból kissé bebo rozva hazafelé tartottak és mint ez már szokásos, nagy lármát csaptak. Közben az egyiken széles jókedv vett erőt és ennek a hatása alatt kardot rántva egy főtéri divatkereskedő céglábláját kardjával bezuzta Példáját csakhamar a többiek is követték és néhány egymásmellett fekvő üzlet cég és kirakatlábiait kivont karddal összekaszabolták. A kereskedők reggel a kár láttán rögtön a prefektusnál akarták jogorvoslást keresni és elbeszéléseik nyomán csakhamar az egész város arról beszélt, hogy az éjszaka részeg hu szárlisztek nagy heccet rendeztek a városban és a fél főuccát összetörték. Ez természetesen nem igaz, sőt maguk a tisztek fájlalják leginkább az esetet, akik mindjárt más nap reggel józan fővel végigjárták prefektusi felszólitás nélkül is az összes megrongált üzleteket és a tulajdonos előtt mély sajnálkozásukat fejezték ki, egyben pedig megigérték, hogy az okozott kárt a legrövidebb időn belül mindenütt visszatérítik. A tisztek eljárása természetesen megnyugtatta a felizgatott kedélyeket.

NAGYVARAD

— **Pénteken érkezik Nagyváradra a királyné.** Ferdinánd király szobrának leleplezési ünnepségére lázasan folynak az előkészületek. Mária királyné pénteken reggel érkezik meg Nagyváradra. A kormány tagjai és a vezénylő tábornokok is nagy számban jönnek az ünnepségre. A város hatezer tribünjegyet bocsájtott ki.

— **Rendőri intézkedések a királyszoborleleplezés napjára.** A rendőrprefektus elrendelte, hogy a királyszobor leleplezésének napján reggel 8 órától délután 5 óráig tilos a fő utvonalakon kocsival közlekedni; az üzletek délután 4 óráig zárva maradnak, a házakon kötelező a lobogódisz. A leleplezés ünnepségére csak belépő jegyekkel lehet bemenni, a pályaudvari fogadtatáshoz pedig külön igazolványokat adnak ki a résztvevőknek.

— **Bünügyi zárlatot rendeltek el egy ügyvéd vagyonára.** Balázs Jenő dr. ügyvéd vagyonára elrendelték a bünügyi zárlatot. Az ügyvéd ellen több feljelentést tettek, igy Karácsonyi Mózse detektiv is, akit az ügyvéd 30.000 lejjel kárositott meg.

— **Ellopott hintó.** Jacobi Jakab kenyérgyáros hintóját és lovait ismeretlen tettesek ellopták A nyomozás megindult.

— **Tizenegy rablást ismert be a letartóztatott haramia.** Jelentette a Brassói Lapok, hogy a nagyváradi rendőrség letartóztatta Caciora János rablóvezért. Az egykori rendőr eddig tizenegy rablást ismert be. Vallomása alapján a rendőrség eddig Popp János hevesi telepi munkást és Csesu János husz éves tiganesti földmüvest tartóztatta le a banda tagjai közül. A gonosztevők a csillagvárosi korcsmában beszélték meg a rablásaikat. A rablott holmit olcsón eladták és a pénzen megosztozkodtak.

— **Betörés.** Dávid Julia nilgesztelepi lakására betörtek és elvittek onnan 30.000 lej értékü ruhaneműt. Blum Ferenc Szaniszló uccai lakásáról 15.000 lej értékü ruhát loptak el ismeretlen tettesek.

NAGYKAROLY

— **Orvosok és iparosok akciója a villamosüzem nappali áramfogyasztásáért.** A nagykárolyi orvosok és nagyobb iparvállalatok akciót inditottak, hogy a villanytelep nappal is szolgáltasson áramot. A telep igazgatója kijelentette a Brassói Lapok nagykárolyi munkatársának, hogy az akció csak akkor végződhetik eredményesen, ha napi ötven lóerőfogyasztást (körülbelül ezer lej) garantálnak és gondoskodnak legalább kétmillió lej beruházási hitelről.

— **Átépitik a vágóhidat.** Nagykároly város tanácsa elhatározta, hogy a jövő év elején, ha az időjárás megengedi, átépiti, illetőleg kibővíti a vágóhidat. Uj sertésvágóhidat épitenek, forrázóval, szuró és bélmosóhelyiséggel. A munkálatok nyolcszázezer lejbe kerülnek.

— **Nagykároly költségvetése.** Nagykároly jövő évi költségvetése már elkészült. A város jövő évre előirányzott kiadása 8 millió 886 ezer lejt tesz ki, bevétele négyezer lejjel többet.

— **Indokolatlanul magasak a husárak.** A sertés ára élősulyban 32 lejre esett, a mészárszékekben azonban annak dacára 36—38 lejért árusitják a sertéshust. A hatóságoknak kötelessége az indokolatlanul magas árakat letörni. A mészárszékekben rendesen annyiért árusitják a hust, mint amennyiért a gazdák szokták adni.

MAROSVASARHELY

— **Az Averescu párt radnóti gyülése.** Az Averescu párt vásárhelyi vezérei tegnap este Radnóton szervezkedő összejövetelt tartottak. A vezéreket huszonöt tagu banderium fogadta. Egész este nagy tüntetések voltak a kormány ellen és Averescu tábornok mellett. A párt tevékenysége Kisküküllő és Maros-Torda vármegyék egész területére kiterjed.

— **Nem kap fizetést a rendőrség.** A marosvásárhelyi rendőrség a mai napig nem kapta meg november havi fizetését. A rendőrlegénység elégedetlen és különösen az a körülmény keseriti el, hogy a szászrégeni és kolozsvári rendőrség alkalmazottai rendes időben megkapták illetményeiket. A vásárhelyi pénzügyigazgató azonban még mindig a bukaresti kiutalásra vár. Jellemző, hogy a rendőrségi alkalmazottak fizetési lajstromára a helyi román bankoknál előleget kértek, de egyetlen bank sem akart hitelezni az államnak.

— **Villanyhiány miatt munkáselbocsájtás.** Nemrégiben a marosvásárhelyi villamosmüvek kiépitésének és tökéletesitésének céljából ujabb világitási illeték róttak a város lakosságára. Ennek ellenére a város egyes részei állandóan teljes sötétségben vannak. A villanykorlátozás nemcsak a közönségnek okoz bosszuságot, de az ipartelepek üzemeire is zavarólag hat. A Transylvania gépgyárnak például máris redukálnia kellett üzemét, s a munkásai egyrészét elbocsájtotta.

CSIKSZEREDA

— **Tifuszjárvány Csikmegyében.** Csikkozmáson tifuszjárvány dühöng. Egyes családokban négy-öt tifuszbeteg fekszik. A járvány elfojtása érdekében megtörténtek a szükséges intézkedések.

— **Veszett kutyák garázdálkodása Tusnádon.** Tusnádon és Tusnádfürdőn veszett kutyák garázdálkodnak. Nehány nap alatt 17 embert martak meg a veszett kutyák. A hatóságok elrendelték a gazdátlanul kóborló ebek kiirtását.

— **Tüz egy gyergyószentmiklósi szállodában.** Tegnap, kedden délután két órakor tüz ütött ki a gyergyószentmiklósi Szilágyi-féle szállodában. A tüzveszedelmet hamarosan lokalizálták, mindössze az étterem omlott be a tüz következtében.

— **Megölte a bátyját egy cigarettáért.** Portik Amris Balázs 18 éves gyergyóremetei gazdálkodótól munka közben bátyja, Portik Amris Ferenc cigarettát kért. Amaz megtagadta a kérést, mire Portik Amris Ferenc leköpte fivérét. Az öccse erre előrántotta bicskáját és a fivére vállába szurta, de olyan szerencsétlenül, hogy Portik Amris Ferenc hamarosan elvérzett. A testvérgyilkost letartóztatták.

— **A hó miatt elmaradt a piac.** Csikszeredában két nap óta szakadatlanul esik a hó. Ma, szerdán, olyan nagy volt [illegible] hogy nem is lehetett megtartani [illegible]

HIREK

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla

Kolozsvári fiókszerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (v. Wesselényi Miklós-ucca) 22. — Telefon 6-36.

Marosvásárhelyi fiók (szerkesztőség és kiadóhivatal): Piața Regele Ferdinand 18. Telefon 177.

A Brassói Lapok egyes példányainak ára 4 lei, vasárnap 5 lej; Bukarestben 1 lejjel drágább; Ausztriában 2500 o. K., Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 Dinár, Magyarországon 2000 m. K., Franciaországban 50 centimes, egyébütt 6 lej értékü valuta.

Péntek, november 21.

Katolikus naptár: Boldogasszony bemutatása. — Protestáns naptár: Olivér. — Görög naptár: Boldogasszony bemutatkozása. — Izraelita naptár: 5685 Hesvan 24

Romániában egyházi és hivatalos ünnep.

A nap kel 7 óra 19 perckor, nyugszik 16 óra 42 perckor. — Legközelebbi holdváltozás: ujhold november 26-án 19 óra 15 perckor.

Időjárás: Változás nem várható.

Negyven százalékkal emelik a dohányárakat

Ma már életbe is lépnek az uj árak

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Az állami jövedékek igazgatósága a mai nappal kezdődőleg az összes egyedárusitás alá eső cikkek árait, kivéve a sóét, átlagban negyven százalékkal emelte.

Az uj dohányárak a következők: Cigaretták: Regale RMS. szopóka nélkül 100 darabonként 140 lej, szopókával 120 lej, Intim RMS. szopóka nélkül 120 lej, szopókával 100 lej. Ferdinánd cigaretta 400 lej, Regina Maria 400 lej, Mihai Viteazul 300 lej, Pelisor 300 lej, Intim Club 300 lej, Jockey Club 300 lej, Carpati 70 lej, Cavalla 60 lej, Dame 60 lej, Dorobant 40 lej, Functionar 30 lej, Militare 30 lej, Meseriasi 25 lej, National 20 lej.

Szivarok darabonként: Alba Julia 15 lej, Regalia Media 12 lej, Cluj 10 lej, Regalitas 10 lej, Trabuco 8 lej, Britanica 6 lej, Cuba Portorico 5 lej, Senoritas 4 lej, 50 bani, Ardeal 2 lej 50 bani, Belvedere 2 lej 50 bani, Cigarillos 2 lej, Olt 1 lej 50 bani, National 1 lej 25 bani.

Dohányok kilónként: Mecedon 2000 lej, Regal 1000 lej, Lux 600 lej, I. minőség 400 lej, II. minőség 200 lej, III. minőség 100 lej.

Szivarkapapirok: 150 lapos Job 15 lej, 100 lapos Job 10 lej, Lux 4 lej, I. minőség 2 lej 50 bani, II. minőség 2 lej.

A gyufa ára dobozonként 1 lej 50 bani.

Játékkártyák: 182, 152 és 86 lej.

Angol pipa dohány kilogrammonként 250 lej.

— **Kitüntetett román tudós.** A francia tudományos akadémia dr. Babes Viktor bukaresti egyetemi tanárnak a pellagráról végzett kutatásaiért odaitélte a Monthyon-féle 2500 frankos dijat.

— **Az Eskütt-pör főtárgyalása.** Csekély érdeklődés mellett kezdődött meg ma Budapesten, mint tudósitónk táviratozza, az Eskütt-pör főtárgyalása. A vádlottak Eskütt Lajos 28 éves nyug. Máv. titkár, Tömöri Angela 28 éves tanárnő, Bencze József ügyvéd, Landesmann István szarvasmarhabizományos, Brezinai Gyula mészáros, Deutsch Lajosné és Forbáth Róbert magántisztviselő. A tárgyalásra harminc tanut idéztek meg, köztük Maver János földmivelési minisztert is. Weisz Ödön dr., Eskütt védője a tárgyalás elhalasztását és az Eskütt ellen vesztegetés miatt is inditott pör bekapcsolását kérte. A törvényszék elutasitó határozatot hozott, mire Eskütt védői elhagyták a termet. Ezután Szabó Sándor dr. ügyvéd, képviselő, kérte a biróságot, engedje meg, hogy az elhalt Nagyatádi Szabó Istvánt, illetőleg özvegyét, mint sértettet képviselhesse. Nagyatádi oly szegényen halt meg, mondta, hogy a család még a temetési költséget sem tudta [illegible] Az elnök nem teljesiti Szabó kérését, mivel a vádat az ügyészség képviseli. Eskütt védelmét Földes Gyula dr. vállalta el a visszavonult védők helyett. A felolvasott vádirat 24 oldalra terjed.

— **Ujabb hatvan orosz fogoly érkezett Budapestre.** Budapestről jelentik: Oroszországból hatvan magyar hadifogoly érkezett, akiket a magyar hatóságok már át is vettek. Cserébe a magyar hatóságok negyvenhárom elitélt kommunistát adtak át a prágai szovjetdelegátusnak.

— **Házasság.** Inke Mariska és Tóth Károly Temesvár e hó 23-án tartják esküvőjüket Földváron.

— **Még mindig tart a havazás.** Bukarestből táviratozza tudósitónk: Az egész regátban szakadatlanul tart a havazás, a mely a vasuti közlekedést jórészt megakasztotta. A Simplon expressz Pitesti elhagyása után megrekedt az uton, kénytelen volt visszatolatni, s Piteoava és Mer lesti állomások között vesztegel. Ugyancsak elakadt a Piatra-Olt-Szebeni gyorsvonat is. A teheráruállomások, Chitilában és Plojestben teljesen be vannak havazva, s a tehervonatokat kettős szerelvénnyel inditják. — A fővárosban az éjszaka folyamán negyven centiméter magas hó esett, ugy, hogy a villamosok elakadtak, a lóvonat forgalma pedig teljesen megszünt. A hatóságokat az időjárás felette aggasztja, mert hirtelen olvadás esetén az áradás elkerülhetetlen.

— **Eljegyzés.** Mánya Gizikét (Kézdivásárhely) eljegyezte Wusinszky Ernő (Brassó).

— **Tanintézetek, tanárok, tanitók, és tanulók** bármely tankönyvet vagy zeneművet nálam jutányosan megrendelhetnek. Keszey Albert könyvkereskedésében, Cluj-Kolozsvar. 3649

(*) **ROMANUL** legkönnyebben **MEGTANULHAT** a **675** oldalt tartalmazó legjobb és legolcsóbb **ANDRASI** féle **SZÓTÁRBÓL,** melynek I. r. tartalmaz **17.000** román, II. r. **26.000** magyar szót magyarázatokkal és táblázatos **NYELVTANNAL,** Ára füzve **55** és **70** lei, egész vászonba **egybekötve 150** lei. Kapható **Benkő Mór** kiadónál Sft-Gheorghen és minden könyvkereskedésben.

— **Halló, halló!** Te vagy az Mandi? Őrült fontos ügyben bátorkodlak háborgatni. Ma, csütörtökön jó estét akarok szerezni neked és a családodnak és ezért elmegyünk a brassói Apollóba. Az elragadó Mosjoukine játszik »Az utolsó utazás« cimü ilyen guzi filmen. Hozd el az egész házat, mert fényes lesz! Még egy háromfelvonásos vigjáték is megy, amitől halálra kacaghatjuk magunkat. Viszontlátásra az Apollóban!

— **Az Apolló** mozgó minden müsora müvészi teljesitmény. Legközelebbi ujdonság. Leányok, akiket nem vesznek nőül. Vasárnap a A halál helytartója Erich Kaiser Titz és Lya Eibenschütz fölléptével.

(*) **Minden francia könyv** kapható Lepagenál, Kolozsvar.

— **A könyvkedvelők figyelmébe.** Bármely — bárhol hirdetett könyv ugyanazon áron kapható nálam. Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat jó áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket kérek. Keszey Albert könyvkereskedő, Cluj-Kolozsvár.

— **Elveszett** a Continentál szállodából hétfőn 5—6 óra között egy kis fehér pincsi kutya. A becsületes megtaláló vagy nyomravezető nagy jutalomban részesül a Continental-szállodában.

(*) **Orvosi hir.** Dr. Nagy László orvos rendelőjét Arvahaz-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte át. Fogad: Bel, bejáró- sebészi és vér (nemi) betegeket. d. e. 10—1 és d. u. 3—4-ig. 100

— **Ezer lej jutalom** annak, ki a Feketeuccában elveszett magyar mentének, amely családi emlék nyomára vezet. A kabát kávészinü; nyakán, ujjain, zsebein és körül fekete bárányborrel szegélyezett. Cim 6664 szám alatt a kiadóban.

(*) Lepage Ügyvédi Határidőnapló 1925 Lei 360.

— **Elveszett.** Kedd este a Prihoda-koncerten vagy a Kolostor-uccában elveszett egy brosstü. A becsületes megtaláló adja le jutalom ellenében a Brassói Lapok kiadóhivatalába.

— **Modern Mozgó.** Ma fut utoljára »Don Carlos« Schiller monumentális örökbecsü tragédiája. Brassó elit közönsége estéről-estére megtöltötte a nézőteret és gyönyörködött a szereplők müvészi játékában és a film csodás kiállitásában. Pénteken, szombaton »Siron tul« szentimentális filmdráma kerül bemutatóra. Főszerepben Pethes Imre, Lilian Gray. A hét nagy szenzációja: »A holnap titka.« A főszerepben Korda Mária és Werner Krauss.

© Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár

Lysoform

IRODALOM, MÜVESZET

Vasa Prihoda hangversenye

Mikor Heine először hallotta Paganinit oldalakra terjedő ditirambusban örökítette meg azt a benyomást, melyet a varázsos mester reá tett. A Paganinit ünneplő prózaköltemenyben a költő megemlékszik azokról a legendákról, melyek a nagy hegedüs alakját övezték és amelyek művészetének hallatlan ujszerüségét és varázsát csak misztikus, természetfölötti erők közreműködéséből vélték megmagyarázhatónak. És habár Heine maga ezeket a romantikus meséket természetesen szokott iróniájával kezeli, mégis az ő szavaiból is kicseng az, hogy Paganinit egészen rendkivüli jelenségnek érzi: csodának. És valóban csodaszerü is volt az, ami Paganininek sikerült: egy hangszerben, melynek évszázados nagyszerü irodalma, kiváló virtuózai voltak, egész uj játéklehetőségeket fedezett fel és azáltal, hogy a technikának birodalmát a végső határokig kiterjesztette egyszersmind a komponálásra is megtermékenyitőleg hatott. Kolumbuszi tett volt az övé valóban. Kolumbuszi és végleges. A technika Amerikája fel volt fedezve ezen a téren ujat adni nem lehet. Paganini óta az ő örökségét magáévá kell tennie minden hegedümüvésznek, aki erre a névre komolyan számot tart. A technika csodái ma kötelezők — de már nem csodák. Ha Ysaye, Kreisler, Hubermann, Marteau, stb. stb. azok, akik — nem a virtuozitásuknak köszönhetik ezt, hanem müvészetük egyéni bélyegének. Ezek mellett van helye Vasa Prihodának is, akit tegnap hallottak először Brassóban. Az ő müvészetéről is talán költemények irtak volna régen a költők is és nemcsak a tárcairók, mint azt ma teszik.

Főleg a virtuóz Prihodát volt alkalmunk csodálni a tegnapi hangversenyen. Kápráztató az a könnyüség, mellyel a legnagyobb nehézségeket legyőzi, flageolet hangjainak majdnem anyagiatlan finomsága, sokfogásu játékának tisztasága és érces magvassága, piccicatóinak zengő ereje. E felülmulhatatlan virtuózitás arzenáljában egyéni varázzsal tündökölnek a nagy hegedüs staccatojátéka és különösen piano arpeggiói. — melyeknél szebbeket képzelni sem lehet. Prihoda hegedühangja minden bensőséggel teljes, a dinamikai árnyalatok kifogyhatatlan gazdagságában duskáló tökéletes hangszer-ének. Kár, hogy ez a nagy müvészet tegnap nem állott a legnagyobbaknak, Bachnak és Beethovennek szolgálatában. Müsorának első részében, főleg Tartini őrdögtrilla szonátájában a Prihoda felfogásának előkelőségét, játékának stilustisztaságát volt alkalmunk megcsodálni. Paganini g-dur versenymüvét is olaszos tüzzel és amellett nagy plaszticitással játszotta. De milyen élvezet lett volna, ha Bach és Beethoven mélységeibe vezetett volna el bennünket ez a tökéletes kalauz. A müsor II.-ik része sajnos csak zenei üppeket, zenei cukrász süteményeket — zenei akrobatikát hozott. Schubert Ave Máriájának hegedüátirata még hagyján — de Provaznik banális Valse-át, Sarazate kopott cigánydalait és Wieniawski Faust ábrándjának limonádé fürdőjét szivesen elengedtük volna — másért.

Prihoda óriási sikert aratott. Az Apollo termet az utolsó helyig betöltő publikum ekstázisban volt és forró tapsaival ismétlésre és három ráadásra, (köztük Sarasate spanyol tánca, Beethoven török indulója) kényszeritette a müvészt. **H. H.**

KÖZGAZDASÁG

Uj nyersanyagvásárló piac a közeli keleten

Palesztinában szivesen vásárolják az erdélyi termékeket

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósitójától.) A kereskedelmi- és iparügyi miniszterium köriratot intézett az ország összes kereskedelmi és iparkamaráihoz, melyben egy Romániából Palesztinába kitelepült kereskedő levelét ismerteti. A palesztinai kereskedő rámutat azokra az érdekeltségekre és kiviteli lehetőségekre, melyeket a romániai ipar és kereskedelem vállalhat Palesztinában, ahol számos termék elhelyezésére nyilik piaci alkalom.

A kereskedelmi miniszterium palesztinai levelezője szerint amióta Anglia megkapta a palesztinai mandátumot, Palesztinában teljesen uj helyzet alakult ki. A földgolyó minden tájáról számos emigráns érkezik Palesztinába, kik lassanként uj községeket és piacokat alkotnak. A városok lassanként meg nagyobbodnak az uj lakósok számának gyarapodásával, ugy, hogy Palesztinában nagy az anyagszükséglet.

Mindenekelőtt érezhető hiány van fában, Szükség van portlandcementre, mindenféle élelmiszerre: lisztre, burgonyára, szilvára, babra, főzelék és zöldségkonzervekre, tőkmagra. Palesztinában ezekből a termékekből keveset termelnek. Ki lehetne vinni Romániából petroleumot, benzint, sőt, fabutort; egyszerü és luxusládákat, koffereket, gyékényeket, kosarakat s háztartási cikkeket.

A palesztinai tőkések már tettek gyenge kisérletet árukivitelre, azonban a kivitel a miniszterium adatai szerint tulságosan kicsiny a szükséglethez, s Románia teljesitőképessége hez képest. Másfelől a román tengerhajózás vezérigazgatósága maga is intézkedett a Palesztinával való forgalom intenzivvé tételére, amennyiben rendszeres járatot inditott Palesztina felé. A román exportőrök azonban nem fejtettek ki kellő élénkséget és érdeklődést, a palesztinai importálók pedig teljességgel tájékozatlanok. Francia, Német, Olasz, Török és Görögország küldik lassanként termékeiket Palesztinába, oly cikkeket, melyeket Romániából előnyösebb feltételek mellett lehetne kivinni.

Végül megjegyzi a palesztinai levelező, hogy e hanyagság s az érdeklődés hiánya miatt Romániára nézve jelentős piac vész el. Azt a javaslatot teszi a kereskedelmi miniszternek, hogy kellő propagandát fejtsenek ki a kivitel érdekében, esetleg létesitsenek Palesztinában egy kis kereskedelmi muzeumot, vagy mintavásárt.

A magunk részéről is azon a nézeten vagyunk, hogy a lerakati piac hiánya miatt szétbomló termelési viszonyaink között — fontos a közeli keleten uj elhelyezési piac teremtése s e kérdés megérdemli, hogy termelőink és kereskedőink, valamint exportőrjeink vele foglalkozzanak. Különösen jelentős szolgálatot tehetnek az információk beszerzése és a közvetités vállalása terén a Bukarestben s Erdély nagyobb városaiban működő palesztinai ujjáépitő bizottságok.

—

Milyen lesz az uj kamarai törvény?

A nagyváradi kamarai főtitkár nyilatkozata

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósitójától.) Néhány nappal ezelőtt arról irt a Brassói Lapok, hogy a kormány a nagyváradi kongresszus állásfoglalását a törvényjavaslat végleges megalkotásánál mellőzni fogja. Erre vonatkozólag kérdést intéztünk a nagyváradi ipar és kereskedelmi kamara főtitkárához, dr. Oláh Bélához, aki a következőket mondotta:

— Tény, az, hogy az országos kongresszuson elfogadott reformjavaslaton változtattak. Igy felvették a kormánybiztosi intézményt a tervezetbe. A kormánybiztos »vétó« joggal fog birni s nemcsak a kisebbségi kamarákhoz, hanem bárhova kirendelhető. Ez természetesen nem válik előnyére az autonómiának. Ujitás az is, hogy az összes kerületbeli szenátorok, képviselők és a volt kamarai elnökök hivatalból tagjai lesznek a kamaráknak. A kamarák csak a kormánybiztosi rendszert helytelenitik, viszont a parlamenti tagokat örömmel látják a gyüléseken, mert ez a törvényhozás és a gyakorlati gazdasági élet között üdvös, közvetlen kapcsolatot teremt.

A kamarai titkárok f. hó 10-én tartott bukaresti országos értekezletén különben a kormány képviselője oly kijelentést tett, hogy a reformjavaslatot a végleges szövegezés előtt még egyszer kiadják véleményezés végett a kamaráknak.

— A marosvásárhelyi választásokat elhalasztották az uj törvény megalkotásáig, amikor is minden kamara uj választást tart. E választásokat a kormánybiztosok fogják vezetni.

—

A MAI PÉNZPIAC

Szerda, november 19.

A világpiacon a lej gyengülése a legfeltünőbb jelenség.

A belföldi piacon ma reggel a tegnap esti zárlat hatása alatt szilárd irányzattal, 38.50 lejes svájci franknak megfelelő árfolyamokkal indul a piac. Később bukaresti erős kinálatra lanyhuló irányzat áll be, ugy, hogy az árfolyamok 37-es alapig hanyatlanak. Estefelé némi élénkség indul meg a piacon, s a keresleti irányzat árfolyamszilárdulást von maga után. Estére egy svájci frank 37.20 lej, egy angol font 905, egy dollár 194, egy francia frank 10.30, egy olasz lira 8.50, egy cseh korona 5.80, egy lejért 372 osztrák, illetőleg 385 magyar korona.

(—) **Budapesti értéktőzsde.** A szerdai tőzsdenapon tartott árfolyamok mellett barátságos hangulatban folyt a forgalom. Zárlati árfolyamok ezresekben: Magyar hitel 490, Osztrák hitel 192, Salgó 592, Rima 139, Délivasut 60.5, Államvasut 490, Kohó 440, Atlantika 19, Ganz-Danubius 2620, Kőszén 3550, Papiripar 38, Nasici 2475, Szlavónia 79, Föld hitelbank 240, Viktória malom 281, Kereskedelmi hitelbank 22, Pesti Magyar Kereskedel- 1225, Beocsini 1020, Urikányi 1030, Láng 105, Lipták 20.75, Schlick 64, Baróti 2.7, Cukoripar 2740, Klotild 45, Temesi szesz 220, Hungária műtrágya 167, Olasz Bank 20.5, Angol-Magyar 49, Leszámitoló 74, Magyar-Cseh 23.5, Nova 165, Kronberger 12, Közuti 61, Csáky 13, Izzó 850, Magnezit 2420, Viktória butor 2.8, Ofa 545, Pesti Hazai 3270, Fegyver 1160.

Az elmult tőzsdei hét legérdekesebb eseményeinek egyike a Magyar Amerikai Bank áresése, amelynek részvényei szerdán az utótőzsdén lesülyedtek 1000 koronára, de a hivatalos tőzsdeidő alatt is már csak 1100 koronával jegyezték.

Ilyen mélyre még nem sülyedt részvény sohasem, de azért nem sokkal drágábban, 10—14 aranyfillérért bőven lehet válogatni a budapesti tőzsde részvényének csoportjában.

Ne vegyen naptárt
az 1925. évre addig, amig meg nem tekinti a

Most jelent meg!
BRASSÓI LAPOK NAPTÁRÁT

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

A bankpiacon ott van például a Fabank, a mely 4 ezer koronán áll, a bánya- és téglagyári részvények csoportjában pedig a Sajókondói, amelynek hivatalos árfolyama 5000 korona. A faipari vállalatok sorában található a legtöbb olcsó részvény: Mercurfa, Dunaharaszti, Magyar Erdő, Lichtig, Viktória Butor. Egyik sem éri el még csak a 4000 koronát sem. De van közöttük olyan is, mint a Mercurfa, amely viszont olcsóság terén a Magyar Amerikai Bankkal vetekedhet, mert 1600 koronán is jegyzik. A nyomdapiac legolcsóbb részvénye a Stephaneum és mellette mindjárt a Wodianer. A vegyipapirosok kategóriájában a Klein-szappan egy részvényért még egy darab szappant sem kapni: 4500 korona az áruk. A sörgyári és szeszipari vállalatok csoportjában a Baróti részvényei egy korty finomabb likört sem érnek, mert 2200 korona a hivatalos árfolyamuk. De még ezt az alacsony jegyzést sem tudja elérni a különféle vállalatok liliputi papirosa, a Királyautó, amelyet 2000 koronával jegyeznek. Hát van-e még valami, ami olyan olcsó volna, mint a budapesti tőzsde egyik-másik részvénye?

(—) **Hetvennyolc év mulva kimerülnek az erdélyi szénbányák készletei.** A gazdasági életben igen fontos szerepe van a szénnek mely ezideig jórészt az egyedüli energiaforrása az ipari termelésnek. Nem érdektelen tehát számotvetni azzal, hogy Erdély minő szénterületekkel rendelkezik s ezek felbecslésszerű készletei mennyi időre elégségesek. A bánáti telepek, melyeknek termelését tulnyomó részben a resicai-művek használják fel, meglehetősen jelentéktelenek. Annál gazdagabb a zsilvölgyi szénterület. A petrozsényi bányák széngazdaságát a szakértők 357 millió tonnára becsülik, a lupényi bányáét 123 és félmillió tonnára, a vulkáni bányáét 13 millió és 750 ezer tonnára. Jelentősebb széngazdasággal rendelkeznek még a körösvölgyi és almásvölgyi bányák. Erdély huszonkilenc szénvidékének összes szénkincsét szakértői becslések 682 millió tonnában állapitják meg, amineék legnagyobb része a Salgó és Urikányi szénbányáiból kerül ki. A szakértők legutóbb megállapitották, hogy az erdélyi szénkészletek 78 év alatt kimerülnek, tehát a romániai ipar jövője a szénre nem alapitható.

(—) **Meghosszabbitották a Barátos-Papolci faipari Rt. iparvágányának koncesszióját.** A közlekedésügyi miniszterium magánvasutakat engedélyező legfelsőbb bizottsága meghosszabbitotta a Papolc-Barátosi Faipari Rt. 76 km hosszu iparvágányának koncesszióját azzal a feltétellel, hogy a társaság mutassa be az erdőkitermelési engedélyét és jelentse be a szállitmányok tárgyát.

(—) **Románia behozatala Csehszlovákiából.** Szeptember havában Románia behozata la Csehszlovákiából 91 millió csehkoronát tett ki az augusztusi 68 millió csehkoronával szemben.

(—) **Csehszlovákia szabad zónákat engedélyez a pozsonyi kikötőben.** Bécsi diplomáciai körök arról értesülnek, hogy a csehszlovák kormány a pozsonyi kikötő forgalmának emelése érdekében hajlandó a kikötőben a magyar, valamint az osztrák hajóknak szabad zónákat engedélyezni. Hir szerint Jugoszlávia hasonló kedvezményben fog részesülni.

(— **Nem sikerült az ACsEV nacionalizálása.** Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak Részvénytársasága nem régen tartotta évi közgyülését, amelynek legizgalmasabb pontja volt a vállalat román vonalainak kisajátitása. A közgyülésen kiderült, hogy a vasut német részvénytulajdonosainak részvényei a jóvátételi bizottság tulajdonába kerültek, ennek folytán ma a jóvátételi bizottság a vasutvállalat főrészvényese. A jóvátételi bizottság képviselője felszólitotta a társaság igazgatóságát, hogy forduljon a genfi döntőbirósághoz, amely érvényt fog szerezni a jóvátételi bizottság, illetőleg a részvénytársaság jogainak. A közgyülés különben elhatározta, hogy a társaság vonalainak igazgatását két részre osztja: az egyik a magyar területen, a másik pedig a román területen müködő vonalrészek adminisztrálását fogja ellátni.

(—) **Berlinben megint jegyzik a külföldi aranyérmét.** A tőzsdén ismét bevezették a külföldi aranyérmeknek a háboru óta szünetelő jegyzését.

(—) **Stinnesék lemondatták Castiglionit, az Alpesi elnökségéről.** Camillo Castiglioni, mint a Chicago Tribune bécsi tudósitója lapjának jelenti, lemondott az Alpine Montangesellschaft igazgatóságának elnöki állásáról. Bejelentették azt is, hogy Castiglioni bizalmi emberei. Neumann Gábor, aki ellen körözőlevél van kiadva és Schveiger igazgató is kifognak lépni az igazgatóságból. A kilépés nem egészen önként történik, hanem a legfontosabb részvénycsoport, a Stinnes-csoport követelte és vitte keresztül. Bár az elnöki állás egyelőre betöltetlen marad, ugy tudják, hogy Castiglioni utódja Kux Vilmos eddigi alelnök, a Niederösterreichische Eskompte Gesellschaft igazgatója lesz.

UJ
DIVATSZALON!
A legizlésesebb ruhát, kosztümöt, köpenyt és báli toilettet elegáns kivitelben és jutányos árban készitek. — Átalakitásokat vállalok.
Madame Iréne
Brașov, Kapu-ucca 20 sz.

Szivattyuk
és
alkatrészek
Garwenswerke, Wien,
gyártmányában
2084
KAMARYT & MEDER cégnél
BRAȘOV - TIMIȘOARA.

SPORT

(x) Olympiai uszóbajnokok Németországban. A magdeburgi Hellasnak sikerült Amerika legkiválóbb uszóit turnéra lekötni. Weismüller 400 méterig fog indulni szabad stilu versenyszámokban. Azonkivül Kealoha (Honolulu) a melluszás világbajnoka és Skelton (Chicago) valamint több elsőrangu amerikai uszó is, akik több távon első helyen állanak. Az amerikaiak staféta versenyekben is részt fognak venni. Még nem biztos White Sándor, az amerikai müugróbajnok részvétele, de a vele folytatott tárgyalások is sikerrel kecsegtetnek.

(x) Német—olasz nemzetközi mérkőzés. Duisburgban november 23-án a két nemzet válogatottjai állanak egymással szemben. A német labdarugó szövetség a következő tizenegyet állitotta fel: Stuhlfaut (Nürnberg) Müller (Fürth), Kugler (Nürnberg), Schmidt (Nürnberg), Kalb (Nürnberg), Hagen (Fürth), Paulsen (Lipcse), Meiszner, Herberger, Fleischmann, Höger, mind a négyen a münnheimi BFB. tagjai.

(x) A nemzetközi olympiai bizottság prágai konferenciája. Az amatörkérdés a legégetőbb kérdése a következő olympiai konferenciának, melyen a háboru óta először vessz részt Németország is. Az amatör és professzionista kérdés az utóbbi években annyira összekuszálódott egyes országokban, hogy ennek a konferenciának okvetlenül megoldást kell találnia. Az erre vonatkozó kérdések, melyeket a nemzetközi delegátusok elé kell terjeszteni, a következők: »Szabad még amateurnek tekinteni egy atlétát, aki egy másik sportágban mint professzionista szerepelt? Professzionistává lesz-e az az amateur, aki tudatosan starthoz áll egy professzionistával? Professzionista-e az a tornatanitó, aki fizetésért, vagy anélkül sportoktatást végez? A munkadij megtérítése direkte, vagy indirekte a sportból huzott haszonnak tekintendő-e? A munkadij megtérítése az illető sportember kezéhez, vagy munkaadója kezéhez fizetendő-e? Fizethető-e a munkadij megtérités a training alatt is, vagy csak az olympiai játékok tartama alatt?«

A NAGYON SZÉP FÉRFI

Jeanne Marni regénye

Franciából forditotta: **Halász Gyula** 29

Legnagyobb meglepetésemre el volt ragadtatva, megcsókolt, s azt mondta, hogy én vagyok a világ legédesebb asszonya.

Másnap, három óra tájban, Moray kisasszony a próbánkra érkezett. Bevallotta, hogy annyira ideges, s annyit szenved, hogy lehetetlen lesz dolgoznia.

Kivörösödött szemei és sápadt arca tényleg rendkivüli fáradtságról tanuskodtak.

— Haza kellene mennie, mondám, s azonnal lepihennie. Gondolja meg, hogy holnap lesz a felvételi vizsgája; minden irányban rendben kell lennie.

— Ah! mondá a leány, mehetek én ilyen nyomoruságos ruhában felvételi vizsgára? A nővéremmel és a sogoromnal éppen most volt egy rettenetes jelenetem: még csak arra is megtagadtak nehány garast, hogy kalapot vegyek magamnak. Nézze ezt a ruhát, melynek a könyöke egészen megkopott és ezt a szegény kabátot, melyet már háromszor megforditottam. Azt mondják, hogy ez jó, nem értik meg, hogy ha igy vagyok öltözve, Saint-Aimand, a Modern Szinház igazgatója koldusnőnek vél és még meg sem akar majd hallgatni.

— Ne bántsa ez, mondám; ha megengedi, én majd odakölcsönzöm önnek, amire szüksége van, hogy illendően megjelenhessen. Ön sokkal nagyobb és erősebb nálamnál, hát nem ajánlhatom fel választás végett a garderobeomat, de a Louvreban és a Bon Marchéban megkapja, ami kell. És diszkréten, boldogan, hogy felszárithatom a könnyeit, egy százfrankos bankjegyet csusztattam a kezébe.

Azt hittem, elájul az örömtől és nem tudtam visszatartani a nevetésemet, mikor ez a szép és fejedelmi termetü leány mint egy kis suhanc a nyakamba ugrik és külvárosi hangsulyozással kiáltja:

— A nővérem hosszu orrot fog csinálni!

Ezerszer is megköszönte a jóságomat, majd megállapodtunk, hogy másnap délután pontban két órakor a Modern Szinházzal szemben találkozunk.

Én érkeztem elsőnek a rendez-vousra. Julia is nemsokára megjelent; egy omnibusról szállt le, gondosan felfogván egészen uj fekete gyapjuruháját, mely olyan csinos volt, hogy mindenki megfordult utána.

— No, mondá nekem, az ön jóvoltából ugyancsak jól kiöltözködtem, nemde? A Place de Clichyn vettem a ruhát 59 frankért, a köpenyt 29 frankért a Louvreban és tiz frankba került a kalap, jól áll ugyebár?

Azt mondtam, ami igaz volt, hogy elragadó, de miután a szinház elé érkeztünk, félbeszakitottam, hogy megmutassam neki az igazgatót, akit látásból már ismertem.

Magas, sovány, szőke, nagyon elegáns férfi volt. Uj cilindere fénylett a fején. Nézett bennünket, ahogy feléje tartottunk. Kissé szurkoltunk és alig mertük megszólitani, midőn ő hirtelen megállitott bennünket:

— Nem felvételi vizsgára jönnek hozzám kisasszonyok?

— De igen, uram.

— Nos, akkor menjenek be a másik kapun és várjanak rám a szinpadon. Azonnal jövök.

Nehány lépcsőn lemenve, nedves udvarra kerültünk, ahol egy padon férfiak ültek és füstöltek. Az ajtón át folytonos jövés-menés. Ez urak egyike, látva, hogy járatlanok vagyunk, udvariasan odaszólitotta a házmestert, ez pedig megmutatta a feljárást a szinpadra. Egy létraszerü kis lépcsőn mentünk fel és alig világitott szinpadra jutottunk, ahol ép vége volt egy próbának. Egy csoport szinész állt ott, közöttük a szellemes Trévus, aki nyilván valami frivol élcet adott elő, mert hangos kacagás hangzott a nyomában. Egy Juno-fejü festői szépségü színésznő vezetett a legjobban.

Julia halkan a fülembe sugta:

— Azért próbálnak velem, hogy ezt a müvésznőt helyettesitsem.

Egy sötét sarokban voltunk. A próba után valamennyi színész ott vonult el előttünk, anélkül, hogy észrevettek volna bennünket. Csak egy gömbölyded, már korosabb, intelligens arcu nő állott meg vizsgálódva előttünk:

— De hisz ez ön, Julia? Mit csinál itt?

— Jó napot Horel asszony: felvételi próbára jöttem.

— Ah, és melyik darabban?

— A Kalandornőben.

(Folyt. köv.)

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

A Munkások Rokkantegyletének küldöttgyülése.

A Bánsági és Erdélyi Munkások Rokkantsegélyző és Nyugdijegylete f. hó 9-én tartotta meg rendkivüli küldöttgyülését dr. **Láng** Béla egyesületi elnök elnöklete mellett, amelyen az egyesület életére messze kiható és az egyesület tagjaira nézve minden tekintetben üdvös határozatok lettek elfogadva.

Az eddigi segélyezési ágakon kivül három uj segélyezési ágat vezetett be az egyesület, amelyek 1925. január 1-én lépnek életbe.

Eddig ugyanis az egyesület csak rokkant-, árva- és nyugdijsegélyt, valamint özvegyi végkielégitési segélyt nyujtott, most pedig bevezeti a **baleset-, özvegyi nyugdij- és temetkezési segélyeket** is és ezenfelül a rokkant- és árvasegélyeket **50, illetve 75%-al felemelte.**

Tehát jövőben nemcsak magáról a tagról van gondoskodva, hanem minden eshetőségre gondoskodás történik a tag gyermekeiről és feleségéről is, **mert ha** egy tag elhalálozik, a visszamaradt **özvegy a tag által fizetett hetijárulék 50—100-szorosát kapja temetkezési segély cimén,** gyermekei 14. életévük betöltéséig az eddiginél **50—75 %-kal magasabb árvasegélyben** részesülnek, az özvegy pedig a férjét megillető rokkantsegély felét kitevő havonta kifizetendő élethossziglan tartó **özvegyi nyugdijsegélyt élvez.**

Baleset következtében rokkanttá vált tag, **már 1 év után élvezi mindazon jogokat,** amelyeket egyébként csak 10 évi befizetés után élvezett volna.

Mint fentiekből látható, **az egyesület vezetősége** oly messzemenő segélyeket nyujt tagjainak, mint amilyet egyetlen egyesület sem nyujt egész Nagyromániaterületen és igy önönmaga és családja ellen vétkes mulasztást követ el minden dolgozó embertársunk, aki nem gondoskodik kellő időben öreg napjairól és nem iratkozik be ezen a humanitás és jótékonykodás terén egyedülálló egyesületbe.

A tagsági járulékok oly csekélyek, hogy még a legrosszabb anyagi viszonyok között élő munkás is könnyen megfizetheti s ezáltal megszerezheti azon jogokat, amelyeknek áldását ezidőszerint 2500 rokkant és 500 árva élvezi.

Az egyesületnek **ma 31.000 fizető tagja van, két palotalmas egy- és kétemeletes bérpalotával rendelkezik és készpénzvagyona meghaladja az 5,000.000 lejt.**

Az egyesületnek tagja lehet orvosi vizsgálat nélkül nemzetiségre, vallásra és társadalmi állásra való tekintet nélkül **minden 14 évet betöltött férfi vagy nő,** aki valamely keresetforrásul szolgáló foglalkozást iparszerüleg vagy hivatásszerüleg üz.

Tagsági illetékek az I. osztályban heti 2.50, a II.-ban 3.75, a III.-ban 5, a IV.-ben 6.25, az V.-ben 8.75, a VI.-ban 12.50 lej. Ezzel szemben 10 évi befizetés után a rokkantsegély az I. osztályban havi 60, a II.-ban 90, a III.-ban 120, a IV-ben 160, az V.-ben 240 és a VI.-ban 360 lej, a nyugdijsegély pedig az I. osztályban 150, a II.-ban 225, a III.-ban 300, a IV-ben 450, az V.-ben 750 és a VI.-ban 1200 lej.

Beiratási dij **20 lej, azok azonban, akik 1925** január 1.-e előtt iratkoznak be, csak **12 lejt fizetnek,** ezért is ajánlatos, hogy mindenki minél előbb iratkozzék be ezen humánus népjóléti intézménybe, mert minél előbb és minél fiatalabb korban lép be valaki, annál nagyobb jogokat szerezhet.

Hogy ezen egyesület mennyire szilárd és biztos lábakon nyugszik s hogy mennyire felette áll minden hasonczélu egyesületnek, mi sem bizonyitja jobban, mint az, hogy az utóbbi időben több pénzintézet és vállalat, akiknek pedig maguknak is nyugdijintézetük van, iratta be összes tisztviselőit és alkalmazottait ezen egyesületbe s erős a hitünk és reményünk, hogy a rokkantsegélyek felemelése és az uj segélyezési ágak bevezetése, de különösen az özvegyi nyugdij felemelése folytán a társadalom minden rétegéből tömegesen fognak felvételre jelentkezni s rövid időn belül az egyesület százezreket számláló taggal fog rendelkezni. 6656

Hirdessen a Brassói Lapokban.

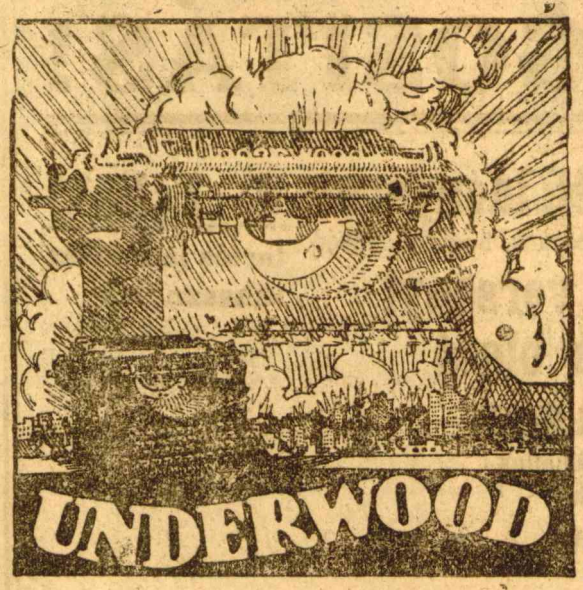

Több mint

3 millió UNDERWOOD

van használatban. © Ők intézik a világ üzleteit.

UNDERWOOD AGENCY
ORADEA MARE
Str. Avram J.
No. 2.
!!!!
!! 792

UJDONSAG BRASSOBAN!

Női zenekar
a „TRANSILVANIA" kávéházban.

A kávéház vezetősége lehetővé akarja tenni a n. é. brassói közönségnek, hogy az egész téli szezon alatt egy hires női zenekar játékában gyönyörködjék és igy leszerződtette a Neszmélyi Böske kisasszony vezetése alatt álló

női zenekart.

F. hó 22-étől a zenekar minden este játszik, vasár- és ünnepnapokon d. u. 4—fél 8 és este 8—1 óráig. Ugyanakkor a „Transilvania" étteremben a hires és közkedvelt Mache Radulescu zenekara hangversenyez, énekesnő feleségével együtt, ki a nagy városokban óriási sikerrel lépett fel.

ZEISS PUNKTAL

Látszerész műhelyem
Kapu-ucca 48. sz.
alatt van.
3114

Vállalom az összes szakmabeli munkákat!

Teljes tisztelettel:
Illyés Károly.

Csak

PHILIPS

ARGENTA

villanykörtét

kérjen, a hollandiai

PHILIPS

gyár szenzációs találmányát.

Mindenkinek szüksége van a román nyelv megtanulására,

ehez pedig nélkülözhetetlen egy teljesen megbizható szótár. — Az önmaga munkáján könnyit tehát, ha a román nyelv tanulásához segitségül veszi a

Dr. Dávid György-féle

ROMÁN-MAGYAR

és

MAGYAR-ROMÁN

nagy szótárt,

amely csinos kiállitásban most jelent meg. — Az eddig forgalomba hozott szótárakkal szemben felülmulhatatlan előnyei ennek a szótárnak:

tökéletesen összeállitott

gazdag szókincs,

minthogy több mint 24.000 cimszavával többet tartalmaz, mint bármely Romániában eddig megjelent szótár, különös tekintettel az általánosan használt mükifejezésekre; aránylag

kis terjedelem,

amit azáltal sikerült a bő tartalom dacára elérnünk, hogy a külföldi szótárakhoz hasonlóan

simitott vékony papirra, apró, de tiszta olvasható betükkel nyomtuk. Kis terjedelmének köszönhető, hogy rendkivül

könnyen kezelhető,

s ugyancsak a kényelmes kezelhetőséget szolgálja az is, hogy a két részt egybekötve, tartós, egész vászon vagy félbőrkötésben bocsátjuk forgalomba.

Mindenek fölött áll pedig az a körülmény, hogy ezen szótárt mindenki beszerezheti, mivel a nagyszerü kiállitása és a tökéletes tartalma dacára

rendkivül olcsó.

Akinek tehát a román nyelv megtanulásához szótárra van szüksége, kérje mindenütt ezt a szótárt

A két rész egybekötve, egész vászonkötésben 180 lej
Félbőrkötésben 240 lej

Kapható mindenütt

Kiadta:

a Brassói Lapok könyvosztálya

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școala - BCU Cluj

FELVILÁGOSITÁS!

A LEU tartós javulását kihasználva

az őszi és téli idényárut ugy sikerült bevásárolnunk, hogy vevőinket

minden versenyt kizáró olcsó árakon

szolgálhatjuk ki.

*

A LEU tartós javulását kihasználva

Párisi legujabb modellek után **saját bécsi műhelyünkben** készült cikkeinkkel ezuttal is igazolni fogjuk, hogy nemcsak **divat tekintetében vezetünk,** hanem kizárólag **legjobb anyagok feldolgozásával** és **elsőrangu kivitellel a legkényesebb igényeknek is megfelelünk**

Bélelt női kabátok gyapjuszövetből Lei	*1800·—*	és feljebb
Plüsskabátok végig bélelve . . . . „	*4000·—*	
Női kabátok szőrmével . . . . . „	*3800·—*	
Női ruhák gyapjuszövetből . . . . „	*1800·—*	
Aljak tiszta gyapjuszövetből . . . „	*700·—*	

2111

Ezenkivül nagy választék *szőrmekabátokban, kosztümökben, bluzokban és gyermekruhákban*

Szolid áruk! Olcsó árak! Cégünk renoméjának mindenkori pillérei

Fenyvesi és Sámuel

Nagyrománia legnagyobb női konfekció áruháza BRASSO, LENSOR 31—33.

TÂRGUL-MUREŞ **DEUTSCH és BRAUN** TÂRGUL-MUREŞ

Textiláru nagykereskedés

Szövőfonal állandóan raktáron.

„Rador" No. 2291 — 757 Telefon interurban 273.

A báli szezon

legujabb divatlapjai MEGÉRKEZTEK.

Chic Parfait (Album de bal)	75·— Lei
Album de Carneval	75·— Lei
Wiener Maskenalbum . . .	80·— Lei

Megrendelhető utánvéttel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében a Brassói Lapok könyvosztályától.

Könyvkereskedőknek megfelelő rabattot adunk.

KELLERMANN:

Schwedenklee utolsó szerelme

AZ ALAGUT világhirü szerzőjének legujabb regénye magyar forditásban. — Egy sokat átélt 45 év körüli férfi utolsó, viharos fellobbanása az elbeszéléséről kires Kellermann nagyszerü előadásában.

Ara 45·— lej. Kapható mindenütt.

Kiadja: BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA BRASSÓBAN

APRÓ HIRDETESEK

Egy szó ára: 3 lei. - Vastagabb betüvel 6 lei. - Állást keresnek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizományosunknál is feladhat minden helységben, aki pontosan továbbitja azokat kiadóhivatalunkhoz. — Csak **válaszbélyeggel felszerelt kérdezősködésekre válaszolunk.**

Eladó egy jóhangu rövid zongora. Cim 6653 sz. alatt a kiadóban.

Önálló fehérnemü varrónő házakhoz ajánlkozik. Brassó, Kőbánya-ucca 8. 6655

Egy csinos **szán** eladó. Gácsmajor 12a alatt. 6663

Özvegy uriember, felnőtt fiával, **kis háztartásához szorgalmas, takarékos, teljesen megbizható, izletesen főző, önálló házvezetőnőt** keres azonnali belépésre. Cseléd van. Ajánlatok „Nyugodt otthon" jeligére Covasna, poste-restante küldendők. 6661

Eladó Sepsiszentgyörgyön vármegyeház mellett Piața Regina Maria 12. számu emeletes, három lakásból álló modern, szép ház. Elfoglalható emeleti, gyönyörü, négyszobás komfortos lakás. Értekezni ugyanott. 6659

Megvételre keresek egy használt circulat motorral, tüzifa vágásra. Ajánlatok Buza-sor 4. Gross Lajos. 6658

Házat keresek megvételre, Bolonya előnyben részesül. Irásbeli ajánlatokat kérek M. H. jeligére a kiadóhivatalba. 6657

Eladó 1 drb. 12 HP német gyártmányu stabil benzinmotor kitünő üzemképes állapotban. Bővebbet Szeifert Antal Fotvárádia, jud. Arad. 6660

Orth. kóser vágott **liba,** háj és hus kapható Metropol étteremben 6575

Brassó legforgalmasabb uccájában bodega berendezéssel áruval és a szoba konyhás lakással eladó, azonnal elfoglalható. Cim 6652 sz. alatt a kiadóban.

Egy 21 számu **Gaco félo** henger szék és egy 36 colos kőjárat megvételre kerestetik. Ajánlatokat Sáfár György, Zabola Háromszék m.

Az odorheiu-i fa- agyagipari szakiskola (Şcoala de Arte şi Meserii) igazgatósága keres 1 románul is beszélő szakácsnét és 2 szobajó fizetéssel.

Keresünk azonnal belvárosban két szoba butorozva, vagy annak lehetőleg fürőszobával. Ajánlatokat 6638 sz. a kiadóhivatal tovább.

Kárpitos segéd, a bőrbutorok gyártását akarja megtanulni, azonnal alkalmazást nyer Binder Károlynál, Dej Str. Caragiale 8.

Eladó prima réti sajtpréselve erdélyi állomáson kocsiba rakva. Értesülhető Schwarz Mendel utódai cégnél, Rupea (Szászrégen) póstafiók.

Családi ház azonnal bekö tözhető eladó, Ocna ucca 2.

Intelligens uriasszony kasért cserébe román francia nyelvet tanit. Cimeket 6662 sz. alatt a adóba kér.

Nagy raktár

(Austria) zománcozott bádog- és (Pilsen) vasedény, horgonyzott fazék, csőbőr és létató veder, husvágó gép, vasaló, evőeszköz, konyha- és zsebkések, husvillák, kávé-, mandula- és fűszerdarálók, porcellán, kőedény, üveg, mécs, kézi viharlámpák és többféle háztartási cikkek a legolcsóbb napi áron kaphatók 2113

I. A. ELLENBOGEN

IMPORT-EXPORT

BRASSÓ,

FELSO VILLA-UCCA 2/a. LÓPIAC 32 SZÁM.

Telefon 88 és 53. Sürgönycim I S E X Brassó.

Soci György posztó-áruházaiban, Brassó

rövid ideig tartó nagy szövet-eladás. 20.000 m. szövet kerül eddig nem létezett árakon eladásra.

Kapu-u. 27. sz. alatti áruházban **15.000 méter szövet-áru** **30%-al olcsóbban** mint bárhol áll a vásárlóközönség rendelkezésére.

A Weisz Mihály-u. 18. sz. üzletben **5000 méter szövet-maradék** **beszerzési áron alul lesz eladva.**

Ezen hallatlan olcsó árak csak rövid ideig érvényesek!

2105

Nyomatott a „Brassói Lapok" nyomdavállalatának körforgógépén, Brassóban.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școala - BCU Cluj